JOINT COMMITTEE REPORT IN THE MATTER OF

ORIGINAL APPLICATION NO. 90/2021(WZ)

(Earlier No. ORIGINAL APPLICATION NO.293/2021(PB))

Shailaja Deshpande .. **(Applicant)**

Versus

State Of Maharashtra .. **(Respondent)**

1.0 Background:

The Original Application No. 90/2021(WZ) (Earlier No. O. A. No. 293/2021(PB)), Shailaja Deshpande (Applicant) versus State of Maharashtra (Respondent).

This application is against violation of environment norms in the course of construction of a bridge at the confluence of Mula and Ramnadi at Pune. In the said matter Hon'ble NGT has passed order on 10.11.2021 **(copy enclosed and annexed as Annexure - I).**

Let the State PCB in Coordination with the Divisional Commissioner, Pune and other authorities ascertain facts and take remedial action in accordance with law. A factual and action taken report may be furnished to the Pune Bench within two months by e-mail.

The complaint was submitted by Shailaja Deshpande, Pushkar Kulkarni, Shubha Kulkarni and Prachi Wakaloy on 19.05.2021 regarding high risk of flooding in the areas around Ramnadi and Mula river banks in Aundh, Baner, Balewadi, Bopodi, new Baner Balewadi link road and confluence of Ramnadi and Mula river to The Divisional Commissioner Pune and others. Hon'ble NGT has taken cognizance of complaint, accordingly Research Coordinator (NGT) has submitted detail observations on 25.05.2021 **(copy enclosed and annexed as Annexure - II).**

In compliance with aforesaid order joint Committee meeting conducted under Chairmanship of The Divisional Commissioner at Divisional Office, Pune and applicant

Srimati Shailaja Deshpande has given presentation regarding Ramnadi - Mula Confluence and New D Mart bridge on 24.02.2022 in the said meeting. For the meeting representative from MPC Board, Pune, Pune Municipal Corporation, Pimpri-Chinchwad Municipal Corporation, Irrigation Department are present.

In compliance with the aforesaid order the Divisional Commissioner directed Committee members to visit Ramnadi and Mula river banks and surrounding area from Baner to Aundh on 25.02.2022 along with applicant.

Joint Committee consisting of the following members:

a. Shri. Pratap Jagtap, Sub Regional Officer, Maharashtra State Pollution Control Board, Pune-I.
b. Shri Mangesh Dighe, Representative of Pune Municipal Corporation.
c. Shri Sanjay Kulkarni, Representative of Pimpri-Chinchvad Municipal Corporation.
d. Shri R.G. Dhodapkar, Executive Engineer, Khadakwasla Kalwa, Subdivision No.2, Pune and Shri. A. B. Late, Dy. Executive Engineer, Pune Irrigation Division, Pune-01 as a Representative of Irrigation Department.

Committee members have carried out the visit to the site in question along with applicant Shrimati Shailaja Deshpande and Ors. on 25.02.2022. **(List of Officials enclosed and annexed as Annexure III).**

2.0 Description:

Ramnadi is a river in Pune District and is a tributary of Mula. It originates in the Bhugaon lake near Kathpewadi, north-west of Pune city. The river flows through the Bhugaon, Bhukum, Bavdhan, Pashan and Baner areas of Pune city and then merges with Mula river at Baner. The Mula river is originates at the Mulshi Dam in Taluka Mulshi in the Western Ghats province of the Indian state of Maharashtra. The Mula river flows from its origin towards north west side of Pune, crossing the villages of Paud, Lavale, and Nande and the suburbs of Hinjewadi, Kaspate Vasti and Balewadi going through Pimpri Chinchwad and then entering city of Pune. It merges with Mutha River at Sangam Bridge in Pune City and form the Mula-Mutha river, which later meets the Bhima River.

Google image of impact area – Baner to Aundh

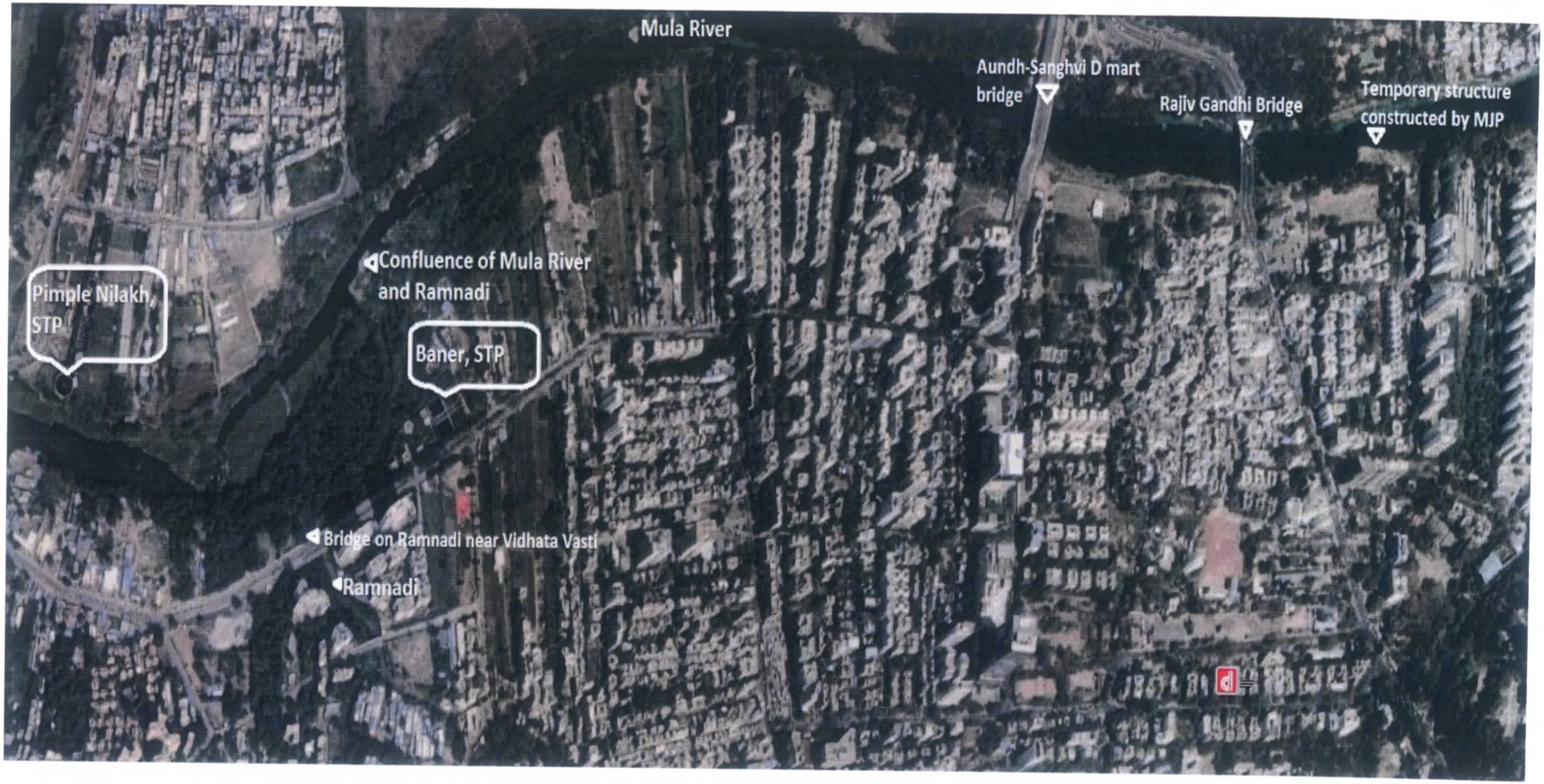

3.0 The joint committee visited along with the applicants at following locations and observations are as below: -

Sr. No.	Name of Location	Observations	Short term measures recommended by committee.	Long term measures recommended by committee.
1.	Bridge on Ramnadi near Confluence and Vidhate vasti **(Site photographs are enclosed and annexed as Annexure IV)**	a. Due to dumping of debris, width of Ramnadi is reduced and obstructing natural river water flow. b. Temporary Kaccha road is constructed on right side of Ramnadi bank, for the construction of manholes & drainage line by Pune Municipal Corporation, which will create obstruction for natural water flow in river during rainy season. c. Pedestals constructed during construction of bridge, which is not removed causing obstruction for water flow in river during rainy season. d. Old & redundant (used) chambers & drainage pipes are observed in riverbed, which are not removed by Pune Municipal Corporation thereby causing obstruction for natural water flow in river during rainy season.	a. Pune Municipal Corporation shall complete construction of manholes & drainage line on priority basis and remove temporary roads constructed in Ramnadi as per approved DPR or sanction plan from competent authority. b. Pune Municipal Corporation shall close all access road and restrict entry of illegal trucks/ trolley for disposal of waste material on both bank of river.	a. Pune Municipal Corporation shall remove old & redundant (used) chambers & drainage pipes in riverbed. b. Pune Municipal Corporation shall install Geo fencing along the bank of River Ramnadi. c. The equilibrium of the river which is compromised due to debris dumping; needs to be restored by Pune Municipal Corporation.

2.	Confluence of Ramnadi & Mula River **(Site photographs are enclosed and annexed as Annexure V)**	a. Applicant mentioned that illegal sand mining was carried out in past on 20 & 21 November 2020 and FIR has been filled by local residence – During the site visit sand mining was not observed however, extracted unwanted material from sand mining activity found dumped in the river bed, which will create obstruction for natural water flow in river during rainy season. b. Due to disposal of debris on the bank of river, natural live springs was found blocked. c. Water hyacinth growth was observed at some places, due to disposal of partly treated and untreated domestic wastewater by Pune Municipal Corporation and Pimpri-Chinchwad Municipal Corporation.	a. Illegal mining shall be stopped immediately by Mining Department, Collector Office, Pune. b. Stop disposal of debris on the bank to avoid blockages of natural live springs by both local bodies. c. Remove extracted, unwanted material generated during the past sand mining immediately by Mining Department, Collector Office, Pune and Pune Municipal Corporation. d. Water hyacinth shall be removed by Pune Municipal Corporation and Pimpri-Chinchwad Municipal Corporation, and they shall take necessary measures and precaution to avoid the growth of water hyacinth. The concern local body shall give the responsibility to the concern Dy. Commissioner so that there shall not be growth of water hyacinth in future. e. To avoid direct discharge of untreated domestic wastewater in river, both local bodies should take short term measures like nalla in situ treatment by construction of temporary bunds. Removing of floating materials, provide temporary	a. To avoid illegal mining. Geo fencing shall be provided on both the bank of river by Pune Municipal Corporation and Pimpri-Chinchwad Municipal Corporation. b. Not to dispose partly treated and untreated domestic wastewater into river by Pune Municipal Corporation and Pimpri-Chinchwad Municipal Corporation in the Mula River to keep clean river and to control growth of water hyacinth. For the same local body shall prepare time bond action plan c. Riparian zone shall be maintained through farming on the bank of River by both local bodies. d. Existing encroachment in the flood zone and flood lines need to be retrofitted by local bodies.

			aeration system by using D.G. sets. f. Local bodies shall provide wire mesh fencing along the bridge side margin to avoid unscientific disposal of Solid Waste by the residence in the vicinity.	
3.	Baner STP	a. Not achieving consented standards. b. Not reusing treated water of Baner STP.	a. Pune Municipal Corporation shall operate & maintain Baner STP round the clock to achieve consented standards. b. Reuse and recycle treated water of Baner STP to maximum extend for secondary purpose like construction project, RMC's plant, gardening purpose. c. For reuse and recycle purpose, Pune Municipal Corporation shall provide facility to the users motivate and give vide publicity by providing the display board at the prominent locations.	Pune Municipal Corporation shall upgrade existing Baner STP to achieve consented standards and install tertiary treatments as per CPCB guidelines. Confluences are ecologically very sensitive areas because all these interventions together may have increase cumulative impact of the flood risk.
4.	Pimple Nilakh STP	a. Not achieving consented standards. b. Not reusing treated water of Pimple Nilakh STP.	a. Pimpri-Chinchwad Municipal Corporation shall Operate & maintain Pimple Nilakh STP round the clock to achieve consented standards. b. Reuse and recycle treated water of Pimple Nilakh STP to maximum extend for secondary purpose like	Pimpri-Chinchwad Municipal Corporation shall upgrade existing Pimple Nilakh STP to achieve consented standards and tertiary treatments as per CPCB guidelines. Confluences are ecologically very sensitive

			construction project, RMC plant, gardening purpose. c. For reuse and recycle purpose, Pune Municipal Corporation shall provide facility to the users motivate and give vide publicity by providing the display board at the prominent locations.	areas because all these interventions together may have increase cumulative impact of the flood risk.
5.	Mula riverbanks **(Site photographs are enclosed and annexed as Annexure VI)**	On the both side of the bank of Mula river debris observed which, obstructing river water flow during heavy rain fall & occur flooding situation.	Pune Municipal Corporation & Pimpri-Chinchwad Municipal Corporation shall obstruct the illegal dumping of debris on riverbanks.	Pune Municipal Corporation & Pimpri-Chinchwad Municipal Corporation shall remove all illegal dumping debris immediately and bring river to its original position.
6.	Aundh - Sanghavi - D Mart Bridge **(Site photographs are enclosed and annexed as Annexure VII)**	a. Coffer Dam constructed during construction of bridge were not removed fully, concrete pedestals used for shturing were left in the riverbeds, causing water stagnation in river flow & flooding during monsoon. b. Debris dumped on both the banks of River. c. Debris dumped in high flood line in huge quantity. d. Due to disposal of debris on the	a. Debris dumped on both the banks of River shall be removed immediately by both local bodies. b. Not to dispose any debris and unwanted material along the bank of river and in high flood line area. c. Debris dumped in front of storm water drain shall be removed immediately by Pune Municipal Corporation. d. Pune and Pimpri Municipal Corporation shall take necessary measures and precautions so as to	a. Remove all coffer Dams fully, constructed on Ramnadi & Mula river. also, remove concrete pedestals, constructed during construction of Bridge by both local bodies. b. Rejuvenate natural live springs, by removing debris and waste materials. c. As existing spring on left bank of Mula river is

		bank of river, natural live springs was found blocked. e. In front of storm water drainage, debris are dumped, which may carry, along with rainwater into the river.	avoid the disposal of unwanted material and debris on the bank of river.	concretized, need to locate the shallow aquifer discharge area and re-activating the spring/ discharge. (with the help of GSDA Groundwater Surveys and Development Agency,/ CGWBA Central Ground Water Board/ACWADAM Advanced Centre for Water Resource Development and Management) Rest of springs in the stretch need to be revived, restored and managed with the help of experts.
7.	Aundh Ghat Smashan Bhoomi **(Site photographs are enclosed and annexed as Annexure VIII)**	Temporary concreate structure near Rajiv Gandhi bridge is observed which was constructed by MJP in past for laying of pipeline in the river there by causing major obstructions in river for natural water flow and created pond effect.	MJP shall remove temporary structure (near Rajiv Gandhi bridge) constructed for laying of pipeline in the river immediately.	-

Pune Irrigation Division, Pune -01, vide letter dtd.04.07.2022 submitted that: -

- Large amount of filling has been done on the river side at Wakad K. T. Weir near Survey No. 40,47/1/2, 48 and 50 in Balewadi (Approx.750 Cum).
- The flow of Dev River is obstructed by filling the area around confluence of Dev River and Mula River in Baner. (Approx. 250 Cum).
- Near the confluence of Ram River and Mula River, a road has been constructed in blue line with a large amount of embankment (Approx. 12000 Cum).
- Large number of parking lots for vehicles and slums have been observed that had been constructed on Mula Mutha River Confluence (Appro. 20000 Cum).
- Large embankment has been observed had been constructed besides Dr. Babasaheb Ambedkar Bridge near Survey No. 65/1/B of Pimple Nilakh, Pimpri Chinchwad Municipal Corporation (Appro. 10000 Cum).
- In Pimple Nilakh boundary, in Survey No. 7, space has been created for RMC plant by filling up the river side (Appro. 400 Cum).

(Copy of the said letter enclosed and annexed as Annexure IX)

4.0 Conclusion and recommendations:

The committee during visit observed that:-

a. Debris and unwanted material observed on the bank of Ramnadi within the area of Pune and Pimpri-Chinchwad Municipal Corporation.
b. Old and redundant structures were observed in the river and on the bank of rivers.
c. Water hyacinth were observed in the Mula river.
d. Sub standards domestic effluent observed discharging into Ramnadi and Mula river by both the local bodies.

In view of the above the committee recommended to implement Short- term and long-term measures mentioned in para 3.0 as above on urgent bases by concern local bodies. Use of prohibitive Zone is only in the form of open land, there will be no obstruction in the natural flow of river and reduction in carrying capacity of river and there will be no change in the cross section of river. Prohibitive Zone means area between blue line. Accordingly, if any construction, encroachment in blue line area both local bodies shall remove the same and bring river to its original status.

Installation of Geo fencing along the banks of River Mula & Ramnadi in order to control illegal entry and disposal of debris.

Pratap Jagtap
Sub Regional Officer, Pune-I
Maharashtra Pollution Control Board, Pune

Mangesh Dighe,
Environment Engineer,
Pune Municipal Corporation

Sanjay Kulkarni,
Joint City Engineer, Environment,
Pimpri-Chinchwad Municipal Corporation.

A. B. Late,
Dy. Executive Engineer,
Pune Irrigation Division, Pune-01

Place: - Pune

Date: - 29.07.2022

Annexure - I

Item No. 03

(Court No. 1)

BEFORE THE NATIONAL GREEN TRIBUNAL

(By Video Conferencing)

Original Application No. 293/2021

Shailaja Deshpande Applicant

Versus

State of Maharashtra Respondent

Date of hearing: 10.11.2021

CORAM: HON'BLE MR. JUSTICE ADARSH KUMAR GOEL CHAIRPERSON
HON'BLE MR. JUSTICE SUDHIR AGARWAL, JUDICIAL MEMBER
HON'BLE DR. NAGIN NANDA, EXPERT MEMBER

Application is registered based on a complaint received by post

ORDER

1. Grievance in this application is against violation of environment norms in the course of construction of a bridge at the confluence of Mula and Ramnadi at Pune.

2. Let the State PCB in coordination with the Divisional Commissioner, Pune and other authorities ascertain facts and take remedial action in accordance with law. A factual and action taken report may be furnished to the Pune Bench within two months by e-mail at ngt-pune@gov.in.

3. The Registry may transfer the record of the matter to Pune Bench for further proceedings.

List for further consideration before the Pune Bench on 14.02.2022.

A copy of this order along with a copy of the compliant be forwarded to State PCB and the Divisional Commissioner, Pune by e-mail for compliance.

Adarsh Kumar Goel, CP

Sudhir Agarwal, JM

Dr. Nagin Nanda, EM

November 10, 2021
Original Application No. 293/2021
DV

Annexure – II (X)

Observations of Research Coordinator as per Rule 9, Form 4 of NGT Act, 2010
Letter Petition (Regn No.2318/LP/2021)
Dated 25.05.2021()

S. no .	Issue raised	Significance	Suggested solutions
1	Flood risk in Pune city to the under construction bridge near existing bridge of D Mart at Aundh and also the altered buffer zone at confluence of Mula and Ramnadi. Aundh, Baner, Balewadi link road citizens have been facing flood risk since last few years which incurs concurrent property loss. Following issues have been addressed. 1. Huge concrete slabs are laid in the river blocking the river flow. 2. There are also huge piles of soil and debris, rubble dumped at corners. 3. Citizens are facing huge problem with foul smell and breeding mosquito also due to rampant growth of water hyacinth in this patch. 4. Lot of dumping in Mula river bed upstream near confluence during illegal sand mining happened at the	The similar matter is being considered by this Tribunal in 1. O.A 06/2012 (With report dated 05.02.2020) Manoj Mishra dated 18.02.2020 Date of uploading on website: 05.03.2020 Execution of NGT order for rejuvenation of river Yamuna. The issue for consideration is the execution of Order of NGT dated 22.01.2020 on the issue of Yamuna River Front Management Authority for Delhi. 2. M.A. No. 75/2020 & M.A. No. 76/2020 IN Original Application No. 06/2012 dated 27.01.2021, Union of India, have been filed by Central Reserve Police Force (CRPF) seeking permission for construction of CRPF Camp/Premises in flood plains of Yamuna, as per provisions of MPD 2021 and Development Control norms. The direction sought is in conflict with the orders of this Tribunal dated 13.01.2015 issued directions in the larger environmental and public interest and direct and prohibit carrying on of any construction activity in the demarcated flood plain henceforth. We further direct the Principal Committee to identify or cause to be identified, all existing structures as of today which fall on the so identified and	No activities to be allowed in Flood plain of River. Application may be considered in view of direction of Tribunal as referred.

		confluence area of of Ramnadi and Mula Rivers in April 2020.	demarcated flood plain. Upon identification, the Principal Committee shall make its recommendations as to which of the structures ought or ought not to be demolished, in the interest of environment and ecology, particularly, if such structures have been raised in an unauthorised and illegal manner. (c) The Principal Committee may keep in mind that certain structures need to be protected, amongst other reasons, for their historical, mythological and heritage importance and/or are protected structures. The Committee shall clearly spell out the regulatory regime that should be provided for dealing with such existing structure in the flood plain. The 'Principal Committee' shall be responsible and under whose supervision the directions contained in this judgment and the project reports shall be completely, effectively and expeditiously complied with. All concerned Authorities, Corporations, DJB and any other department, responsible for carrying out directives of this judgment, shall report the matters and submit the respective reports and data to the Principal Committee, for onward transmission to this Tribunal. The Committee shall file quarterly report of compliance before the Tribunal. The four Members, namely, Professor C.R. Babu, Professor A.K. Gosain, Professor Brij Gopal and Professor A.A. Kazmi shall be the Members of the	

(3)

			Principal Committee and shall be associated with commencement and completion of all the aspects of this project. Similar application filed by the Delhi Police was rejected vide order dated 28.09.2020 with the view that there is no ground to vary the directions in the order dated 13.09.2015 for the purpose sought. Having regard to the pitiable condition of river Yamuna, in spite of repeated directions of this Tribunal, what is necessary is stringent compliance of directions and not relaxation thereof. Activities which may be beneficial for the rejuvenation of the river like bio-diversity parks, artificial wetlands, afforestation etc. are required not the constructions. The Tribunal considered the scope of varying the direction for prohibiting construction in the flood plain zones, even on the recommendation of the Principal Committee, vide order dated 05.02.2020 in M.A. No. 09/2020. Tribunal has given due consideration to the issue. While the modification of order of this Tribunal may not be permissible after the judgment, recommendations of the Principal Committee, within the purview of original order, can certainly be considered by this Tribunal, subject to any legal objection to the project and compliance of statutory requirements. The order of the Hon'ble Supreme Court does not deal with the issue	

(u)

			of permissibility of the project and it is not conclusive of the issue before this Tribunal. In the said application, the project was permitted on recommendations of the Principal Committee, as the project was found to be in public interest, not in any manner affecting the flood plains, subject to the cumulative impact assessment. The present project is right on the flood plains and has potential for generating solid waste and sewage, unlike the project which was earlier allowed.	

Pratima Akolkar
Research Co-ordinator (NGT)
03.06.2021

It is a fit case for taking cognizance subject to approval of Hon'ble Chairperson

23/6/2021

cc: Chairperson, NGT.

(b)

Date: 19th May 2021

2318/2021
25/05/21

Mr. Saurav Rao
The Divisional Commissioner,
Pune

Reference: Letter dated Jan 7, 2021

Sub: High risk of flooding in the areas around Ramnadi and Mula river banks in Aundh, Baner, Balewadi and confluence of Ram nadi and Mula river

Dear Sir,

We are citizens of Pune and are passionately connected with the well being of our rivers. This letter pertains generally to the flood risks across the city and more particularly to the under construction bridge near existing bridge of D Mart at Aundh and also the altered buffer zone at confluence of Mula and Ramnadi .

1. Huge concrete slabs are laid in the river blocking the flow of the river.
2. There are also huge piles of soil and debris, rubble dumped at corners.
3. Citizens are facing huge problems with foul smell and Water hyacinth and mosquitoes due to rampant growth of water hyacinth in this patch due to clocking of the river.
4. We have also noticed lot of dumping in Mula riverbed upstream near confluence during illegal sand mining happened at the confluence area of Ramnadi and Mula rivers in April 2020.

We as responsible and concerned citizens have already informed the issues to all concerned departments and Authorities, Environment and Revenue Ministers as well as MPCB over and above PCMC and PMC about the probable threat of flooding. Aundh, Baner, Balewadi, Bopodi, New Baner Balewadi link road citizens have been facing flood risks since last few years which incurs concurrent property losses. Citizens also filed FIR against the illegal sand mining but we have|not observed any action being taken by any department so far and the real culprits are on the loose We have repeatedly warned the authorities about the risks from floods. We want some immediate measures by authorities.

1. Removal of water hyacinth which will obstruct the flow of river
2. Removal of excess construction material, concrete, coffer dam, debris etc from river bed as early as possible
3. Removal of dump accumulated at corners along the banks of Mula river at the existing D Mart bridge.
4. Removal of the huge debris dumped in the river bed at confluence in Mula river and Ramnadi. This activity was done during illegal sand mining

Lq-DR. LP.
25-5-21

25 MAY 2021
1712

18

(6)

Our concern today is, with the oncoming monsoon, and the existing amount of debris and Water hyacinth in river bed we are anticipating a high risk to all the citizens in our area. We have been noticing a lot of backslash of water due to the dumping of material in the Aundh bridge area in Mula river bed. Owing to all these conditions, we the citizens on the Bopodi, Aundh, Baner, New Baner Balewadi link road area are under high risk of flooding.

Though we have been doing repeated correspondence with the administration for over a year, we have **neither** been responded by any reply from authorities nor noticed any action been taken. It's been over a year and we are now fearing for our lives and loss of property. We thus request you to take immediate action before it is too late or face consequences of another disaster to manage.

Attaching some photos to highlight the seriousness of the matter. Looking forward for your immediate action. If no action is taken immediately in next 8 days, we shall be left with no option but to initiate legal action against all concerned.

Thanking you,
With regards

(Shailaja Deshpande) 9822391941 | (PUSHKAR KULKARNI) 9767050711 | SHUBHA KULKARNI 9930809046 | Prachi Wakaley 9420482427.

For
Concerned Citizens of Baner, Aundh, Bopodi, Balewadi, New Baner Balewadi Link Road and Civil Society Organizations and Individuals of Pune
concernedpunekars@gmail.com / Jeevitnadi@gmail.com

CC:

1. Environment Minister. Shri. Aditya Thackeray
2. Collector Pune
3. PMC Commissioner
4. PCMC Commissioner
5. Regional Officer, MPCB Pune
6. Chairperson NGT
7. MPs
8. MLAs
9. PMRDA

Attachments:

1. Photos
2. List of supporting organizations, individuals and concerned citizens of Aundh, Baner, Balewadi, New Baner-Balewadi Road, Bopodi
3. Letters received from Water Resource Department

February 2018 Island at Mula & Ramnadi confluence Before

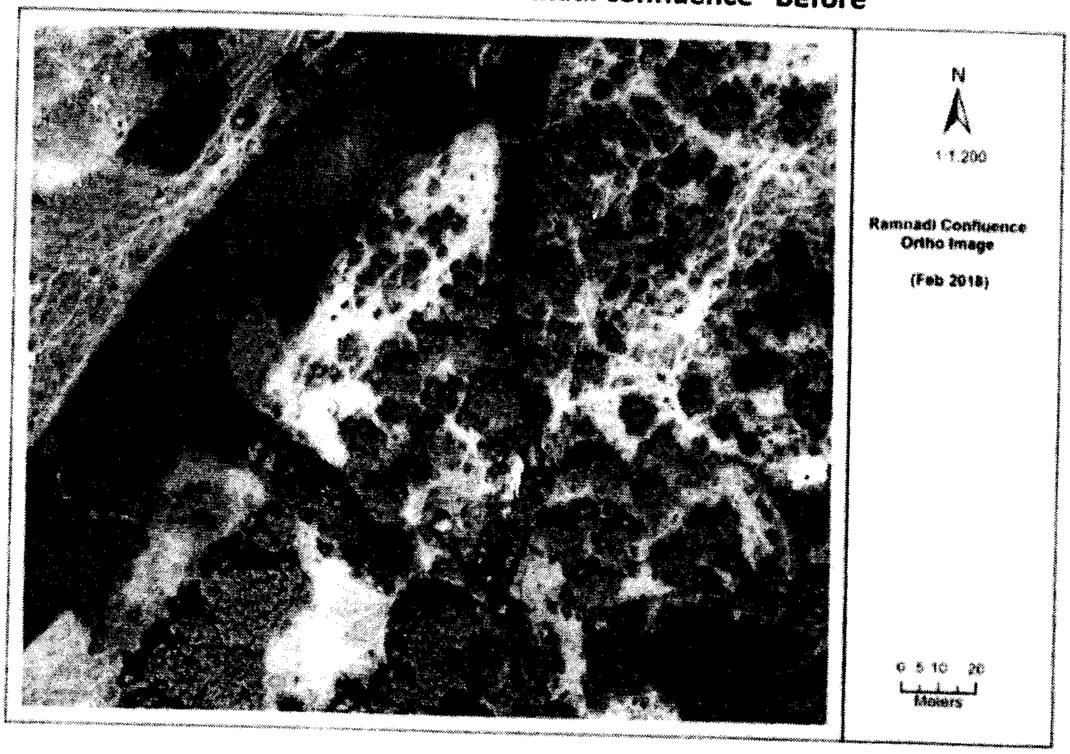

February 2020 Island at Mula & Ramnadi - After (Sand Mining)

Heaps of debris in Mula and Ramnadi River bed near Confluence areas

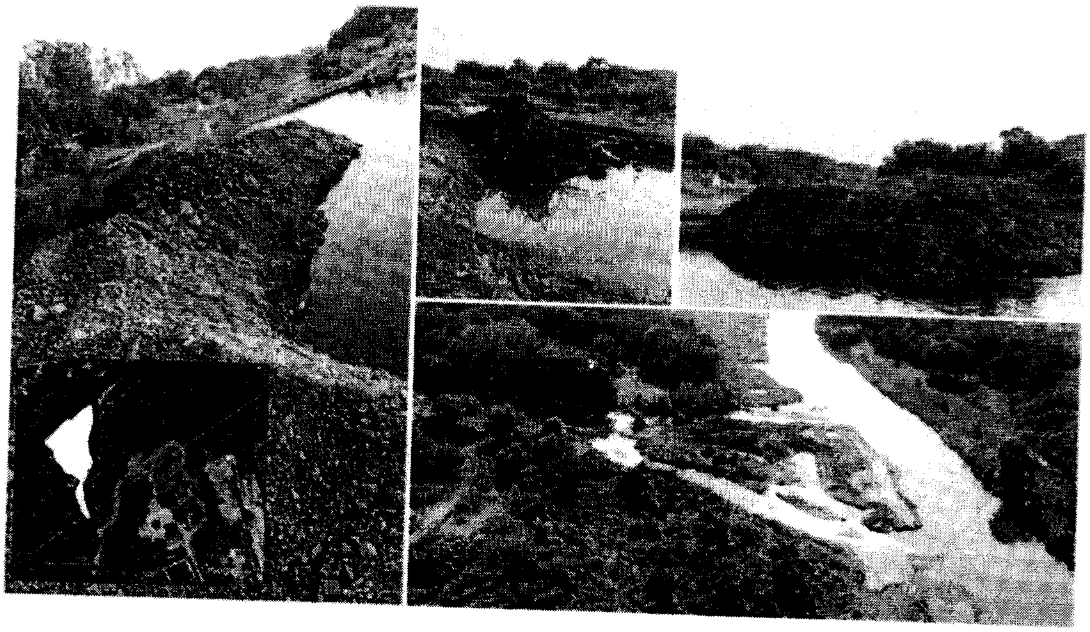

Mula River width reduced to half due to dumping in riverbed near Confluence

Ongoing Bridge construction work
Near existing Aundh- Sangvi bridge near D Mart construction

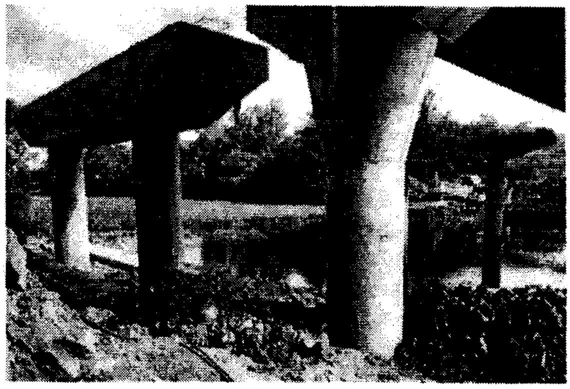

Mula River flow blocked by bridge

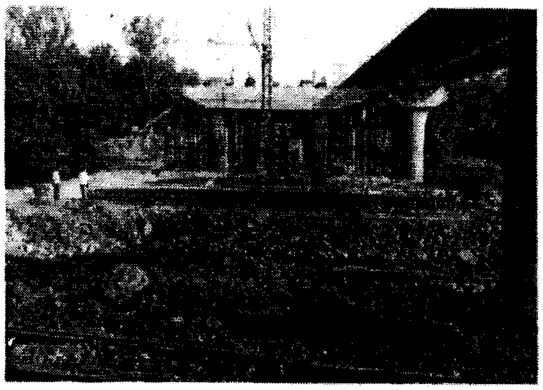

Current status of bridge construction

Soil heaps and ongoing drainage works

Mula river flow blocked by ongoing construction and Water hyacinth

Ground realities - From Dev nadi confluence to Pawana river confluence

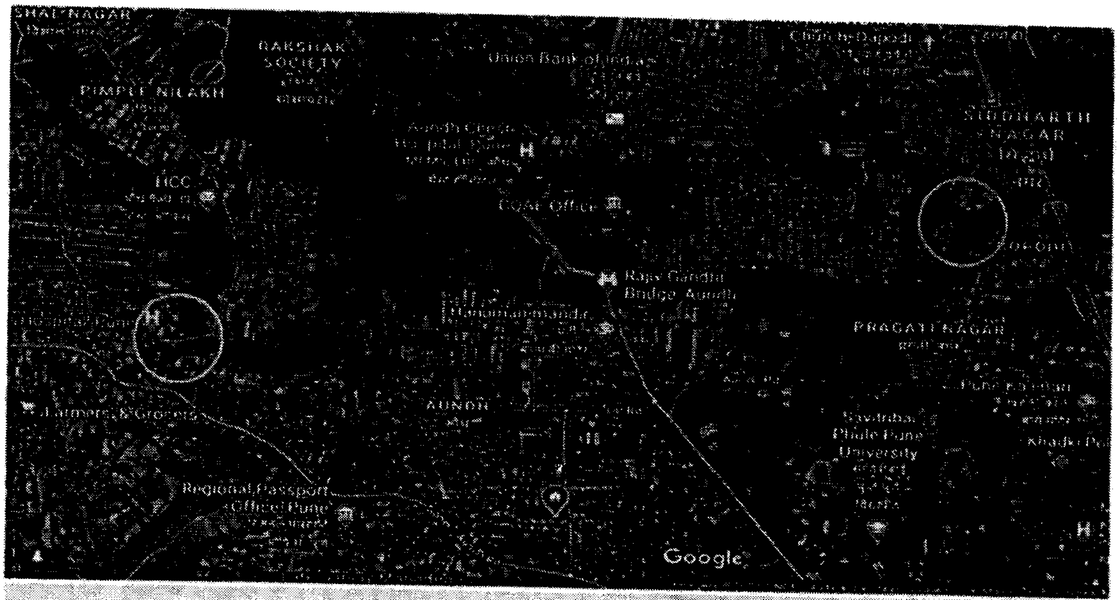

A representation of urban issues as experienced and observed by citizens

A flood plain with many streams, tributaries meeting Mula worsening with gradient as shown with contours in DP plan

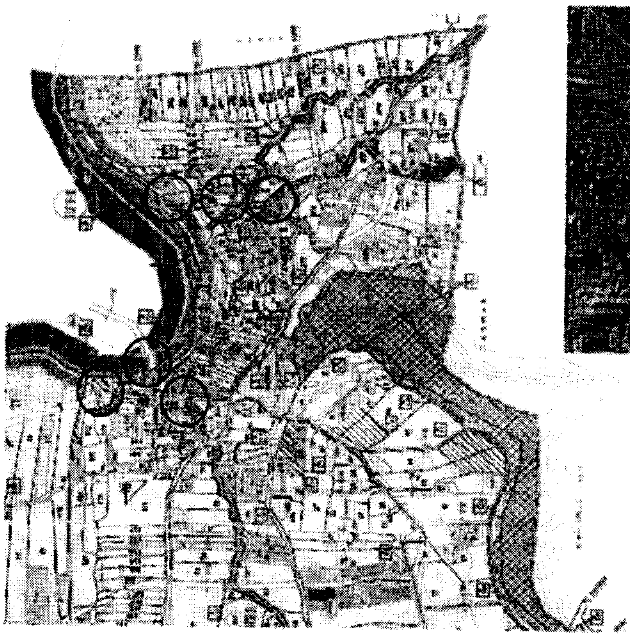

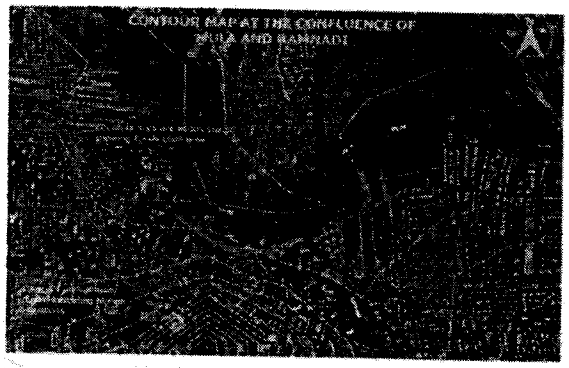

Multiple confluences

Contours indicating the flood prone regions

(1)

List of Supporting Organizations

S. No:	Name	Phone number	Name of organization and designation
1	Vaishali Patkar	9823235331	Aundh, Baner, Pashan Vikas Mandal
2	Shailaja Deshpande	9822391941	Director, Jeevitnadi Living River Foundation
3	Dr. Sushma Date	9822061155	Deccan Gymkhana Parisar Samiti
4	Sushas Patwardan	9921229649	Chairman, Pune District Housing Federation
5	Qaneez Sukhrani	9822056782, 8975856782	Individual
6	Suryakant Muthiyan	94232467	Senior citizen
7	Vivek Velankar	9850063480	Sajak Nagarik Manch
8	Dr. Swati Gole	942104302	Ecological Society
9	Sachin Khole	9869129688	Paryavaran Gatividi
10	Pushkar Kulkarni	97670500711	Pashan Area Sabha
11	Shyamala Desai	9823459881	Member, National Society for Clean Cities
12	Dhananjay Shedbale	9822394670	Devrai Foundation
13	Narendra Chug	9850074952	President, Jalbiradari
14	Vinod Bhodankar	9850230064	Sagarmitra Abhiyaan TAA
15	Tushar Sarode	9767108686	Citizen
16	Ravindra Sinha	7774001188	Baner Pashan Link road Welfare trust
17	Lalchand	942302467	Citizen
18	K J Joy	9422505473	SOPPECOM
19	Prajakta Panshikar	93240 05033	Deccan Gymkhana Parisar Samiti
20	Abhijeet Ghorpade	9822840436	Bhavtal
21	Hema Chari	9225508331	Warrior Moms
22	Sapana Narayan	9850692004	Area Sabha
23	Anand Upadhye	823706669456	Devnadi Swachata Abhiyan
24	Neeta Kulkarni	9822335193	Vasundhara Rejuvination of Aqua &Terra
25	Sarang Yadwadkar	9822004851	Architect
26	Dr. Himanshu Kulkarni	9822529208	ACWADAM
27	Deepak Shorte	9850430085	Vasundhara Swachata Abhiyan
28	Ashutosh Pradhan	9823034264	Punarbharan Foundation

24

(१२)

महाराष्ट्र शासन
जलसंपदा विभाग
अधीक्षक अभियंता, पुणे पाटबंधारे मंडळ, पुणे
सिंचन भवन, मंगळवार पेठ, पुणे-४११०११

दूरध्वनी क्र. ०२०-२६१२ ६१४१
२६१२ ६२८९

जा.क्र. पुपाम/प्रशा-२/नदीपात्रातील भराव काढणेबाबत/ २९४१ /२०२० दिनांक :२०/०५/२०२१

प्रती,

मा.जिल्हाधिकारी,
जिल्हाधिकारी कार्यालय,
पुणे,

विषय: पुणे शहर हद्दितील नदी पात्रातील अनाधिकृत बांधकामे / अतिक्रमणे व पुररेषांमध्ये अनाधिकृतपणे टाकण्यात आलेल्या राडारोडा, मुरूम, माती व पाडलेल्या बांधकामांचे अवशेष इ. काढण्याबाबत ...

संदर्भ : १) या कार्यालयाने मा. आयुक्त, पुणे महानगर पालिका,पुणे यांना दिलेले अर्धशासकीय पत्र क्र. पुपामं/प्रशा-२/१०४/२०२१, दिनांक १७/०५/२०२१

२) या कार्यालयाने मा. आयुक्त, पिंपरी चिंचवड महानगर पालिका,पुणे यांना दिलेले अर्धशासकीय पत्र क्र. पुपामं/प्रशा-२/१०३/२०२१, दिनांक १७/०५/२०२१

३) या कार्यालयाने मा. आयुक्त, पुणे महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण,पुणे यांना दिलेले अर्धशासकीय पत्र क्र. पुपामं/प्रशा-२/१०५/२०२१, दिनांक १७/०५/२०२१

४) या कार्यालयाने मा. कार्यकारी संचालक,महाराष्ट्र मेट्रोरेल कार्पोरेशन लि.,पुणे यांना दिलेले अर्धशासकीय पत्र क्र. पुपामं/प्रशा-२/१०६/२०२१, दिनांक १७/०५/२०२१

महोदय,

श्री. सारंग यादवडकर व इतर यांनी पुणे महानगर पालिका व इतर यांचे विरुद्ध मा. राष्ट्रीय हरित लवाद (NGT), वेस्टर्न झोन, पुणे बेंच येथे दाखल याचिका (OA) क्र.४९/२०१९ याबाबत मा. लवादाने दिनांक २३/०७/२०१९ रोजी दिलेल्या आदेशानुसार संयुक्त समितीच्या सदस्यांनी मुठा, मुळा, पवना, इंद्रायणी इ. नद्यांच्या पात्रामध्ये झालेल्या अतिक्रमणांची संयुक्तपणे पहाणी करून त्याबाबतचा अहवाल मा. राष्ट्रीय हरित लवादास सादर केला होता. सदर अहवालाचे अनुषंगाने दिनांक २६/०९/२०१९ रोजी सदर प्रकरणाचे सुनावणीवेळी मा.राष्ट्रिय हरित न्यायालयाने पुणे शहर हद्दीतील सदर अतिक्रमणे, राडारोडा, भराव इ. काढण्याबाबत कालबद्ध कार्यक्रमाची आखणी करून सदर अतिक्रमण काढून टाकणेबाबतचे आदेश पुणे महानगरपालिका, पिंपरी चिंचवड महानगरपालिका व पुणे महानगर विकास प्राधीकरण यांना देण्यात आले आहेत.

मा. राष्ट्रीय हरित लवादाने दिनांक २६/०९/२०१९ रोजी दिलेल्या आदेशातील सुचनांनुसार मा. मुख्य अभियंता, जलसंपदा विभाग, पुणे कार्यालयाने पुणे शहर हद्दीतुन वाहणाऱ्या मुठा, मुळा-मुठा, इंद्रायणी, रामनदी, देवनदी व पवना इ. नद्यांचे पात्रामध्ये ज्या ज्या ठिकाणी अनाधिकृत बांधकामे / अतिक्रमणे केलेली आहेत व पुररेषांमध्ये अनाधिकृतपणे राडारोडा, मुरूम, माती टाकण्यात आलेल्या आहेत त्या ठिकाणी नद्यांचे मुळ काटछेद जलसंपदा विभागाकडून उपलब्ध करून देण्यात येतील व जलसंपदा विभागाचे अधिकारी उपस्थित राहून निळया व लाल पुररेषा प्रत्यक्ष ठिकाणी दर्शवतील असे कळवून सदर अतिक्रमणे, राडारोडा, भराव इ. काढण्याबाबत कालबद्ध कार्यक्रमाची

(कृ.मा.प.)

राखणी करून पुढील कार्यवाही करणेबाबत पुणे महानगरपालिका, पुणे महानगर विकास प्राधीकरण व महाराष्ट्र मेट्रोरेल कार्पोरेशन लि. यांना कळविण्यात आले आहे.

त्यानुषंगाने या कार्यालयाने वेळोवेळी पुणे महानगरपालिका, पिंपरी चिंचवड महानगरपालिका, पुणे महानगर विकास प्राधीकरण व महाराष्ट्र मेट्रोरेल कार्पोरेशन लि. यांना पुणे शहर हद्दीतुन वाहणाऱ्या मुठा, मुळा-मुठा, इंद्रायणी, रामनदी, देवनदी व पवना इ. पैकी आपले विभागांतर्गत येणाऱ्या नद्यांचे नदी पात्रातील अनाधिकृत बांधकामे / अतिक्रमणे व पुररेषांमध्ये अनाधिकृतपणे टाकण्यात आलेल्या राडारोडा, मुरूम, माती व पाडलेल्या बांधकामांचे अवशेष आदि तातडीने काढून टाकण्याबाबत वारंवार विनंती केली आहे व सदर पत्रांच्या प्रती आपले कार्यालयास सादर करण्यात आलेल्या आहेत.

आगामी पावसाळा सुरू होण्यापुर्वी नदीपात्रातील राडारोडा व भराव संबंधीत स्थानिक स्वराज्य संस्थानी न काढल्यास सन २०१९ प्रमाणे यावर्षी देखील पुरपरिस्थिती निर्माण होऊ शकते. तरी कृपया आपले स्तरावरून पुणे महानगरपालिका, पिंपरी चिंचवड महानगरपालिका, पुणे महानगर विकास प्राधीकरण व महाराष्ट्र मेट्रोरेल कार्पोरेशन लि. यांना पुणे शहर हद्दीतुन वाहणाऱ्या मुठा, मुळा-मुठा, इंद्रायणी, रामनदी, देवनदी व पवना इ. पैकी आपले विभागांतर्गत येणाऱ्या नद्यांचे नदी पात्रातील अनाधिकृत बांधकामे / अतिक्रमणे व पुररेषांमध्ये अनाधिकृतपणे टाकण्यात आलेल्या राडारोडा, मुरूम, माती व पाडलेल्या बांधकामांचे अवशेष आदि तातडीने काढून घेणेबाबत निर्देश देण्यात यावेत, हि विनंती. जेणेकरून नदीच्या पुरवहन क्षेत्रातील अडथळा दूर होऊन पुरसदृश परिस्थिती निर्माण होणार नाही. याबाबत जलसंपदा विभागाकडून आवश्यक सर्व क्षेत्रीय सहकार्य करण्यात येईल.

सोबत — संदर्भीय पत्र क्र. १ ते ४ **स्थळ प्रत अ.अ.यांना मान्य असे**

(नं. व्यं. कुलकर्णी)
सहा. अधीक्षक अभियंता,
पुणे पाटबंधारे मंडळ,
पुणे-११

प्रत : मा. मुख्य अभियंता, जलसंपदा विभाग, पुणे यांना माहितीस्तव सविनय सादर.

प्रत :- मा. आयुक्त, पुणे महानगरपालिका, पुणे यांना माहिती व पुढील कार्यवाहीस्तव सविनय सादर.

प्रत :- मा. आयुक्त, पिंपरी चिंचवड महानगरपालिका, पुणे यांना माहिती व पुढील कार्यवाहीस्तव सविनय सादर.

प्रत :- मा. आयुक्त, पुणे महानगर विकास प्राधीकरण, पुणे यांना माहिती व पुढील कार्यवाहीस्तव सविनय सादर.

प्रत :- मा. कार्यकारी संचालक,महाराष्ट्र मेट्रोरेल कार्पोरेशन लि.,पुणे यांना माहिती व पुढील कार्यवाहीस्तव सविनय सादर.

प्रत : प्रादेशिक अधिकारी, महाराष्ट्र प्रदुषण नियंत्रण मंडळ, पुणे यांना माहिती व पुढील कार्यवाहीस्तव सविनय सादर.

प्रत : कार्यकारी अभियंता, खडकवासला पाटबंधारे विभाग, पुणे / पुणे पाटबंधारे विभाग, पुणे यांना माहितीसाठी व कार्यवाहीस्तव.

२/- आगामी पावसाळापूर्वी पुणे शहर हद्दीमधील नदीपात्रामधील भराव/अतिक्रमणे संबंधीतांकडून तातडीने काढून घेण्यात यावीत.

प्रत : प्रशा- ४ मंडळ कार्यालय यांना माहितीस्तव.

(कृ.मा.प.)

स. द. चोपडे,
अधीक्षक अभियंता

अ.शा.पत्र क्र.पुपामं/प्रशा-२/१०५/२०२१

पुणे पाटबंधारे मंडळ, पुणे
सिंचन भवन, मंगळवार पेठ, पुणे-४११०११
दुरध्वनी क्र. ०२०/२६१२६१४९/२६१२६७८९
इमेल : sepicpune@gmail.com

दिनांक : १७/०५/२०२१

विषय : पुणे शहर हद्दितील नदी पात्रातील अनाधिकृत बांधकामे / अतिक्रमणे व पुररेषांमध्ये अनाधिकृतपणे टाकण्यात आलेल्या राडारोडा, मुरूम, माती व पाडलेल्या बांधकामांचे अवशेष इ. काढण्याबाबत ...

संदर्भ :

१३) मा. राष्ट्रीय हरित लवाद, पश्चिम, खंडपीठ पुणे यांनी दिनांक २३/०७/२०१९ रोजी दिलेले आदेश

१४) मा. राष्ट्रीय हरित लवादाने गठीत केलेल्या समिती ने दि.२१/०८/२०१९ रोजी याचिकाकर्त्यांनी नमुद केलेल्या जागांची केलेली स्थळ पाहणी.

१५) मा. राष्ट्रीय हरित लवाद, पश्चिम, खंडपीठ पुणे यांनी दिनांक २६/०९/२०१९ रोजी दिलेले आदेश

१६) मा. मुख्य अभियंता, जलसंपदा विभाग, पुणे कार्यालयाचे पत्र क्र.मुअ/काअ-२/प्रशा-६/राहन्या-४९/ २०१९/ अतिक्रमण/४१९७/२०१९, दिनांक ०५/१०/२०१९

१७) मा. मुख्य अभियंता, जलसंपदा विभाग, पुणे कार्यालयाने मा. आयुक्त, पुणे महानगर पालिकेस दिलेले पत्र क्र.मुअ/काअ-२/प्रशा-६/राहन्या-४९/२०१९/ अतिक्रमण/४४१४/२०१९, दिनांक १८/१०/२०१९

१८) मा. मुख्य अभियंता, जलसंपदा विभाग, पुणे कार्यालयाने मा. जिल्हाधिकारी कार्यालय, पुणे यांना दिलेले अ.शा. पत्र क्र.मुअ/काअ-२/प्रशा-६/NGT-४९/२०१९/ अतिक्रमण/४४१५/२०१९, दि.१८/१०/२०१९

१९) या कार्यालयाचे पत्र क्र. पुपामं/प्रशा-२/NGT याचिका-४९/२०१९/७९७४/२०१९, दि.२४/१०/२०१९

२०) या कार्यालयाचे पत्र क्र. पुपामं/प्रशा-२/नदीपात्रातील भराव/२३४६/२०२०, दि. ११/०४/२०२०

२१) या कार्यालयाचे पत्र क्र. पुपामं/प्रशा-२/नदीपात्रातील भराव/२४९०/२०२०, दि.६/०५/२०२०

२२) मे. राष्ट्रिय हरित लवाद NGT), वेस्टर्न झोन, पुणे बेंच येथे दाखल याचिका (OA) क्र.४९/२०१९ याबाबत मा. लवादाने दिनांक १६/०६/२०२० रोजी दिलेले आदेश

२३) या कार्यालयाचे पत्र क्र. पुपामं/प्रशा-२/नदीपात्रातील भराव/२८००/२०२०, दि. १९/६/२०२०

२४) सौ शैलजा देशपांडे, जिविन नदी. संस्था यांचे पत्र दिनांक १७/०५/२०२१

प्रिय श्री सुहास दिवसे,

श्री. सारंग यादवडकर व इतर यांनी पुणे महानगर पालिका व इतर यांचे विरूद्ध मा. राष्ट्रीय हरित लवाद (NGT), वेस्टर्न झोन, पुणे बेंच येथे दाखल याचिका (OA) क्र.४९/२०१९ याबाबत मा. लवादाने संदर्भ क्र. १ अन्वये दिनांक २३/०७/२०१९ रोजी दिलेल्या आदेशानुसार संयुक्त समितीच्या सदस्यांनी मुठा, मुळा, पवना, इंद्रायणी इ. नद्यांच्या पात्रामध्ये झालेल्या अतिक्रमणांची संयुक्तपणे पहाणी करून त्याबाबतचा अहवाल मा. राष्ट्रीय हरित लवादास सादर केला होता. सदर अहवालाचे अनुषंगाने संदर्भ क्र. २ अन्वये दिनांक २६/०९/२०१९ रोजी सदर प्रकरणाचे सुनावणीवेळी मा.राष्ट्रिय हरित न्यायालयाने पुणे शहर हद्दितील सदर अतिक्रमणे, राडारोडा, भराव इ. काढण्याबाबत कालबद्ध कार्यक्रमाची आखणी करून सदर अतिक्रमणे काढून टाकणेबाबतचे आदेश पुणे महानगरपालिका, पिंपरी चिंचवड महानगरपालिका व पुणे महानगर विकास प्राधीकरण यांना देण्यात आले आहेत.

मा. राष्ट्रीय हरित लवादाने दिनांक २६/०९/२०१९ रोजी दिलेल्या आदेशातील सुचनांनुसार संदर्भीय पत्र क्र. ४ ते ६ अन्वये, मा. मुख्य अभियंता, जलसंपदा विभाग, पुणे कार्यालयाने पुणे शहर हद्दीतुन वाहणाऱ्या मुठा, मुळा-मुठा, इंद्रायणी, रामनदी, देवनदी व पवना इ. नद्यांचे पात्रामध्ये ज्या ज्या ठिकाणी अनाधिकृत बांधकामे / अतिक्रमणे केलेली

(कृ.मा.प.)

आहेत व पुररेषांमध्ये अनाधिकृतपणे राडारोडा, मुरूम, माती टाकण्यात आलेल्या आहेत त्या ठिकाणी नद्यांचे मुळ काटछेद जलसंपदा विभागाकडून उपलब्ध करून देण्यात येतील व जलसंपदा विभागाचे अधिकारी उपस्थित राहून निळया व लाल पुररेषा प्रत्यक्ष ठिकाणी दर्शवतील असे कळवून सदर अतिक्रमणे, राडारोडा, भराव इ. काढण्याबाबत कालबद्ध कार्यक्रमाची आखणी करून पुढील कार्यवाही करणेबाबत आपणास कळविण्यात आले आहे.

त्याप्रमाणे संदर्भीय पत्र क्र. ७ अन्वये, या कार्यालयाने उपरोक्तप्रमाणे कार्यवाही करणेस्तव जलसंपदा विभागाच्या नदीनिहाय क्षेत्रीय अधिकाऱ्यांचा गट तयार करण्यात आला असुन सदर अधिकाऱ्यांना संबंधीत स्थानिक स्वराज्य संस्थेसोबत क्षेत्रीय स्थळी पुररेषा आखुन देण्याची कार्यावाही करणेबाबत सुचीत करण्यात आले आहे.

तथापी आपले कार्यालयामार्फत अद्यापपर्यंत पुणे शहर हद्दीतुन वाहणाऱ्या मुठा, मुळा-मुठा, इंद्रायणी, रामनदी, देवनदी व पवना इ. नद्यांचे नदी पात्रातील अनाधिकृत बांधकामे / अतिक्रमणे व पुररेषांमध्ये अनाधिकृतपणे टाकण्यात आलेल्या राडारोडा, मुरूम, माती व पाडलेल्या बांधकामांचे अवशेष आदि काढण्यात आलेले नसुन उपरोक्त संदर्भीय पत्र क्र. ८, ९ व ११ अन्वये सन २०२० चा पावसाळा सुरू होण्यापुर्वी नदीपात्रातील अतिक्रमणे/भराव काढणेबाबत आपणास विनंती करण्यात आली होती. जेणेकरून नदीपात्रातुन पुर वहनास कोणताही अडथळा येणार नाही तसेच पुरस्थिती उद्भवणार नाही.

मे. राष्ट्रीय हरित लवाद NGT), वेस्टर्न झोन, पुणे बेंच येथे दाखल याचिका (OA) क्र.४९/२०१९ बाबत मा. लवादाने दिनांक १६/०६/२०२० रोजी दिलेल्या आदेशाची प्रत सोबत जोडली आहे. सदर आदेशामध्ये खालीलप्रमाणे निर्देश देण्यात आलेले आहेत.

- सदर आदेशातील मुद्दा क्र. २ मध्ये प्रतिवादी क्र. ३, जलसंपदा विभाग यांनी पुणे शहरहद्दीतुन वाहणाऱ्या नद्यांची निळया व लाल पुररेषा आखणीचे मंजुर पुररेषा आखणी नकाशे संबंधीत स्थानीक स्वराज्य संस्थांना दिले असुन सदर नकाशांच्या स्वाक्षांकीत प्रती जलसंपदा विभाग व पुणे पुरनियंत्रण विभागाच्या संकेतस्थळावर अपलोड केल्याचे नमुद केले आहे.
- सदर सुनावणी दरम्यान मा. आयुक्त, पुणे महानगर पालिका यांनी सदर याचिकेच्या अनुषंगाने कृती आराखडा सादर केला असुन त्यामध्ये पुणे महानगर पालिकेमार्फत पुणे शहर हद्दमिधील नदी पात्रातील निळया पुररेषांमधील अनाधिकृत बांधकामे / अतिक्रमणे व पुररेषांमध्ये अनाधिकृतपणे टाकण्यात आलेल्या राडारोडा, मुरूम, माती व पाडलेल्या बांधकामांचे अवशेष आदि काढून टाकणेबाबत सद्यःस्थिती नमुद केली आहे. तसेच सदर कामांवर नियंत्राणाकरिता मा. आयुक्त, पुणे महानगरपालिका यांचे अध्यक्षतेखाली त्रैमासिक बैठक आयोजित करणेबाबत विनंती केली आहे.
- सदर सुनावणीदरम्यान प्रतिवादी क्र. ३, जलसंपदा विभाग यांनी नदीपात्रातील पुरवहन क्षेत्रामधील अनाधिकृत बांधकामे / अतिक्रमणे व पुररेषांमध्ये अनाधिकृतपणे टाकण्यात आलेल्या राडारोडा, मुरूम, माती व पाडलेल्या बांधकामांचे अवशेष आदि सन २०२० चा पावसाळयापुर्वी काढणे आवश्यक असल्याचे सादर केल्यानंतर सदर अडथळे सन २०२० चा पावसाळ्यापुर्वी काढण्यात येतील असे पुणे महानगर पालिकेच्या वतीने त्यांचे अभियोक्त्यांनी आश्वासित केले आहे.

तथापी मे. राष्ट्रीय हरित लवाद NGT) यांचे आदेशानुसार अद्यापपर्यंत आपले विभागांतर्गत येणाऱ्या व पुणे शहर हद्दीतुन वाहणाऱ्या मुठा, मुळा-मुठा, इंद्रायणी, रामनदी, देवनदी व पवना इ. नद्यांचे पात्रातील अनाधिकृत बांधकामे / अतिक्रमणे व पुररेषांमध्ये अनाधिकृतपणे टाकण्यात आलेल्या राडारोडा, मुरूम, माती व पाडलेल्या बांधकामांचे अवशेष इ. काढण्यात न आल्याचे निदर्शनास आले आहे. याबाबत स्थानिक नागरिक व विविध सामाजिक संस्था (N.G.O) यांचेकडुन तक्रारी प्राप्त होत असुन याबाबतच्या तक्रारी निवारणासाठी त्यांचेकडुन मा. हरित लवाद (National Green Tribunal) मध्ये दावे दाखल करण्यात येत आहेत.

याच संदर्भात संदर्भीय पत्र क्र. १२ अन्वये, जिवित नदी संस्थेमार्फत औंध , बाणेर येथे राम नदी व मुळा नदी संगमाजवळ राम नदीचा प्रवाह दुसरीकडे वळविलेबाबत, राम नदीपात्रात टाकण्यात आलेला राडारोडा, राम नदी व

(कृ.मा.प.)

(16)

मुळा नदीचे ठिकठिकाणी संकुचित केलेल पात्र , मुळा नदीचे मुळ पात्र कमी होऊन अर्ध्यापर्यंत संकुचित केलेबाबत, नदीपात्रातील अनाधिकृत वाळु उपसा इ. बाबतचे पत्र प्राप्त झाले असून सोबत जोडण्यात येत आहे. सदर संस्थेने राम व मुळा नदीपात्रातील अनाधिकृत राडारोडा काढून टाकणेबाबत, अनाधिकृत वाळु उपसा थांबविणेबाबत तसेच सदर वाळु उपसा करणाऱ्यांना पकडून शिक्षा करणेबाबत व दोन्ही नद्यांचे संगमाचे ठिकाणी पर्यावरण पुनर्स्थापित करणे इ. कार्यवाही करणेबाबत कळविले आहे.

आगामी पावसाळा सुरू होण्यापुर्वी भराव न काढल्यास सन २०१९ प्रमाणे यावर्षीदेखील पुरपरिस्थिती निर्माण होऊ शकते. तरी आपणास विनंती करण्यात येते की, तरी कृपया संदर्भीय पत्र क्र. १ ते १२ चे अवलोकन करून आपले स्तरावरून पुणे शहर हद्दीतुन वाहणाऱ्या मुठा, मुळा-मुठा, इंद्रायणी, रामनदी, देवनदी व पवना इ. पैकी आपले विभागांतर्गत येणाऱ्या नद्यांचे नदी पात्रातील अनाधिकृत बांधकामे / अतिक्रमणे व पुररेषांमध्ये अनाधिकृतपणे टाकण्यात आलेल्या राडारोडा, मुरूम, माती व पाडलेल्या बांधकामांचे अवशेष आदि तातडीने काढून टाकण्यात यावेत. जेणेकरून नदीच्या पुरवहन क्षेत्रातील अडथळा दूर होऊन पुरसदृश परिस्थिती निर्माण होणार नाही. तसेच याबाबत मा. हरित लवाद (National Green Tribunal) मध्ये कायदेशीर बाबी उद्भवू शकतात.

मा. मुख्य सचिव, यांच्या अध्यक्षतेखाली दि. १७/०९/२०१३ रोजी पुररेषा आखणी व पुरनियंत्रण कामाबाबत संपन्न आढावा बैठकीचे इतिवृत्तातील मुद्दा क्र. ८ अन्वये "पुर परिस्थितीला जबाबदार अतिक्रमणे व शहरी भागातील घनकचरा टाकण्याची बाब भविष्यात अतिशय घातक ठरणार असुन शहरी भागातील लोकसंख्येने विकसीत होणाऱ्या भागातील (उपनगरे/गावे) मुळ नदी / नाले हे विकास आराखडयात दर्शविणे बंधनकारक करून त्यांचे अस्तित्व अबाधित व स्वच्छ ठेवण्याची बाब विचारात घेउन त्यासंबंधी नगर विकास विभागाने परिपत्रक काढून निश्चित करणे आवश्यक आहे." असे नमुद केले आहे. त्याप्रमाणे आपले विभागामार्फत पुढील कार्यवाही करण्यात यावी, हि विनंती.

आपला स्नेहांकित,

Chopade

(सं. द. चोपडे)

प्रती,

मा. श्री. सुहास दिवसे,
आयुक्त, पुणे महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण,
पुणे

प्रत :- मा. कार्यकारी संचालक, महाराष्ट्र कृष्णा खोरे विकास महामंडळ,पुणे यांना माहिती व कार्यवाहीस्तव सविनय सादर.

प्रत : मा. मुख्य अभियंता, जलसंपदा विभाग, पुणे यांना माहितीस्तव सविनय सादर.

प्रत : **मा.जिल्हाधिकारी, जिल्हाधिकारी कार्यालय, पुणे, यांना माहिती व पुढील कार्यवाहीस्तव सविनय सादर.**
२/- आपले स्तरावरून संबंधीतांना आगामी पावसाळ्यापुर्वी नदीपात्रातील भराव/अतिक्रमणे काढणेबाबत सुचना देण्यात याव्यात, हि विनंती.

प्रत : प्रादेशिक अधिकारी, महाराष्ट्र प्रदुषण नियंत्रण मंडळ, पुणे यांना माहिती व पुढील कार्यवाहीस्तव सविनय सादर.

प्रत : **कार्यकारी अभियंता, खडकवासला पाटबंधारे विभाग, पुणे / पुणे पाटबंधारे विभाग, पुणे यांना माहितीसाठी व कार्यवाहीस्तव.**
२/- आगामी पावसाळापुर्वी पुणे शहर हद्दिमधील नदीपात्रामधील भराव/अतिक्रमणे संबंधीतांकडून तातडीने काढून घेण्यात यावीत.

प्रत : प्रशा- ४ मंडळ कार्यालय यांना माहितीस्तव.

(कृ.मा.प.)

सं. द. चोपडे.
अधीक्षक अभियंता

अ.शा.पत्र क्र.पुपामं/प्रशा-२/१०३/२०२१
पुणे पाटबंधारे मंडळ, पुणे
सिंचन भवन, मंगळवार पेठ, पुणे-४११०११
दूरध्वनी क्र. ०२०/२६१२६९४१/२६१२६२८९
ईमेल : sepicpune@gmail.com
दिनांक : १७/०५/२०२१

विषय : **पुणे शहर हद्दितील नदी पात्रातील अनाधिकृत बांधकामे / अतिक्रमणे व पुररेषांमध्ये अनाधिकृतपणे टाकण्यात आलेल्या राडारोडा, मुरूम, माती व पाडलेल्या बांधकामांचे अवशेष इ. काढण्याबाबत ...**

संदर्भ :
१) मा. राष्ट्रीय हरित लवाद, पश्चिम, खंडपीठ पुणे यांनी दिनांक २३/०७/२०१९ रोजी दिलेले आदेश
२) मा. राष्ट्रीय हरित लवादाने गठीत केलेल्या समिती ने दि.२१/०८/२०१९ रोजी याचिकाकर्त्यांनी नमुद केलेल्या जागांची केलेली स्थळ पाहणी.
३) मा. राष्ट्रीय हरित लवाद, पश्चिम, खंडपीठ पुणे यांनी दिनांक २६/०९/२०१९ रोजी दिलेले आदेश
४) मा. मुख्य अभियंता, जलसंपदा विभाग, पुणे कार्यालयाचे पत्र क्र.मुअ/काअ-२/प्रशा-६/राहन्या-४९/ २०१९/ अतिक्रमण/४१९७/२०१९, दिनांक ०५/१०/२०१९
५) मा. मुख्य अभियंता, जलसंपदा विभाग, पुणे कार्यालयाने मा. आयुक्त, पुणे महानगर पालिकेस दिलेले पत्र क्र.मुअ/काअ-२/प्रशा-६/राहन्या-४९/२०१९/ अतिक्रमण/४४१४/२०१९, दिनांक १८/१०/२०१९
६) मा. मुख्य अभियंता, जलसंपदा विभाग, पुणे कार्यालयाने मा. जिल्हाधिकारी कार्यालय, पुणे यांना दिलेले अ.शा. पत्र क्र.मुअ/काअ-२/प्रशा-६/NGT-४९/२०१९/ अतिक्रमण/४४१५/२०१९, दि.१८/१०/२०१९
७) या कार्यालयाचे पत्र क्र. पुपामं/प्रशा-२/NGT याचिका-४९/२०१९/७९७४/२०१९, दि.२४/१०/२०१९
८) या कार्यालयाचे पत्र क्र. पुपामं/प्रशा-२/नदीपात्रातील भराव/२३४६/२०२०, दि. ११/०४/२०२०
९) या कार्यालयाचे पत्र क्र. पुपामं/प्रशा-२/नदीपात्रातील भराव/२४९०/२०२०, दि.६/०५/२०२०
१०) मे. राष्ट्रिय हरित लवाद NGT), वेस्टर्न झोन, पुणे बेंच येथे दाखल याचिका (OA) क्र.४९/२०१९ याबाबत मा. लवादाने दिनांक १६/०६/२०२० रोजी दिलेले आदेश
११) या कार्यालयाचे पत्र क्र. पुपामं/प्रशा-२/नदीपात्रातील भराव/२८००/२०२०, दि. १९/६/२०२०
१२) सौ शैलजा देशपांडे, जिवित नदी, संस्था यांचे पत्र दिनांक १७/०५/२०२१

प्रिय श्री. राजेश पाटील साहेब,

श्री. सारंग यादवडकर व इतर यांनी पुणे महानगर पालिका व इतर यांचे विरूद्ध मा. राष्ट्रीय हरित लवाद (NGT), वेस्टर्न झोन, पुणे बेंच येथे दाखल याचिका (OA) क्र.४९/२०१९ याबाबत मा. लवादाने संदर्भ क्र. १ अन्वये दिनांक २३/०७/२०१९ रोजी दिलेल्या आदेशानुसार संयुक्त समितीच्या सदस्यांनी मुठा, मुळा, पवना, इंद्रायणी इ. नद्यांच्या पात्रामध्ये झालेल्या अतिक्रमणांची संयुक्तपणे पहाणी करून त्याबाबतचा अहवाल मा. राष्ट्रीय हरित लवादास सादर केला होता. सदर अहवालाचे अनुषंगाने संदर्भ क्र. २ अन्वये दिनांक २६/०९/२०१९ रोजी सदर प्रकरणाचे सुनावणीवेळी मा.राष्ट्रिय हरित न्यायालयाने पुणे शहर हद्दितील सदर अतिक्रमणे, राडारोडा, भराव इ. काढण्याबाबत कालबद्ध कार्यक्रमाची आखणी करून सदर अतिक्रमणे काढून टाकणेबाबतचे आदेश पुणे महानगरपालिका, पिंपरी चिंचवड महानगरपालिका व पुणे महानगर विकास प्राधिकरण यांना देण्यात आले आहेत.

मा. राष्ट्रीय हरित लवादाने दिनांक २६/०९/२०१९ रोजी दिलेल्या आदेशातील सुचनांनुसार संदर्भीय पत्र क्र. ४ ते ६ अन्वये, मा. मुख्य अभियंता, जलसंपदा विभाग, पुणे कार्यालयाने पुणे शहर हद्दीतुन वाहणाऱ्या मुठा, मुळा-मुठा, इंद्रायणी, रामनदी, देवनदी व पवना इ. नद्यांचे पात्रामध्ये ज्या ज्या ठिकाणी अनाधिकृत बांधकामे / अतिक्रमणे केलेली आहेत व पुररेषांमध्ये अनाधिकृतपणे राडारोडा, मुरूम, माती टाकण्यात आलेल्या आहेत त्या ठिकाणी नद्यांचे मुळ

(कृ.मा.प.)

(८)

छेद जलसंपदा विभागाकडून उपलब्ध करून देण्यात येतील व जलसंपदा विभागाचे अधिकारी उपस्थित राहून निळया व लाल पुररेषा प्रत्यक्ष ठिकाणी दर्शवतील असे कळवून सदर अतिक्रमणे, राडारोडा, भराव इ. काढण्याबाबत कालबद्ध कार्यक्रमाची आखणी करून पुढील कार्यवाही करणेबाबत आपणास कळविण्यात आले आहे.

त्याप्रमाणे संदर्भीय पत्र क्र. ७ अन्वये, या कार्यालयाने उपरोक्तप्रमाणे कार्यवाही करणेस्तव जलसंपदा विभागाच्या नदीनिहाय क्षेत्रीय अधिकाऱ्यांचा गट तयार करण्यात आला असुन सदर अधिकाऱ्यांना संबंधीत स्थानिक स्वराज्य संस्थेसोबत क्षेत्रीय स्थळी पुररेषा आखुन देण्याची कार्यवाही करणेबाबत सुचीत करण्यात आले आहे.

तथापी आपले कार्यालयामार्फत अद्यापपर्यंत पुणे शहर हद्दीतुन वाहणाऱ्या मुठा, मुळा-मुठा, इंद्रायणी, रामनदी, देवनदी व पवना इ. नद्यांचे नदी पात्रातील अनाधिकृत बांधकामे / अतिक्रमणे व पुररेषांमध्ये अनाधिकृतपणे टाकण्यात आलेल्या राडारोडा, मुरूम, माती व पाडलेल्या बांधकामांचे अवशेष आदि काढण्यात आलेले नसुन उपरोक्त संदर्भीय पत्र क्र. ८, ९ व ११ अन्वये सन २०२० चा पावसाळा सुरू होण्यापुर्वी नदीपात्रातील अतिक्रमणे/भराव काढणेबाबत आपणास विनंती करण्यात आली होती. जेणेकरून नदीपात्रातुन पुर वहनास कोणताही अडथळा येणार नाही तसेच पुरस्थिती उद्भवणार नाही.

मे. राष्ट्रीय हरित लवाद NGT), वेस्टर्न झोन, पुणे बेंच येथे दाखल याचिका (OA) क्र.४९/२०१९ बाबत मा. लवादाने दिनांक १६/०६/२०२० रोजी दिलेल्या आदेशाची प्रत सोबत जोडली आहे. सदर आदेशामध्ये खालीलप्रमाणे निर्देश देण्यात आलेले आहेत,

- सदर आदेशातील मुद्दा क्र. २ मध्ये प्रतिवादी क्र. ३, जलसंपदा विभाग यांनी पुणे शहरहद्दीतुन वाहणाऱ्या नद्यांची निळया व लाल पुररेषा आखणीचे मंजुर पुररेषा आखणी नकाशे संबंधीत स्थानीक स्वराज्य संस्थांना दिले असुन सदर नकाशांच्या स्वाक्षांकीत प्रती जलसंपदा विभाग व पुणे पुरनियंत्रण विभागाच्या संकेतस्थळावर अपलोड केल्याचे नमुद केले आहे.
- सदर सुनावणी दरम्यान मा. आयुक्त, पुणे महानगर पालिका यांनी सदर याचिकेच्या अनुषंगाने कृती आराखडा सादर केला असुन त्यामध्ये पुणे महानगर पालिकेमार्फत पुणे शहर हद्दमिधील नदी पात्रातील निळया पुररेषांमधील अनाधिकृत बांधकामे / अतिक्रमणे व पुररेषांमध्ये अनाधिकृतपणे टाकण्यात आलेल्या राडारोडा, मुरूम, माती व पाडलेल्या बांधकामांचे अवशेष आदि काढून टाकणेबाबत सद्य:स्थिती नमुद केली आहे. तसेच सदर कामांवर नियंत्राणाकरिता मा. आयुक्त, पुणे महानगरपालिका यांचे अध्यक्षतेखाली त्रैमासिक बैठक आयोजित करणेबाबत विनंती केली आहे.
- सदर सुनावणीदरम्यान प्रतिवादी क्र. ३, जलसंपदा विभाग यांनी नदीपात्रातील पुरवहन क्षेत्रामधील अनाधिकृत बांधकामे / अतिक्रमणे व पुररेषांमध्ये अनाधिकृतपणे टाकण्यात आलेल्या राडारोडा, मुरूम, माती व पाडलेल्या बांधकामांचे अवशेष आदि सन २०२० चा पावसाळयापुर्वी काढणे आवश्यक असल्याचे सादर केल्यानंतर सदर अडथळे सन २०२० चा पावसाळयापुर्वी काढण्यात येतील असे पुणे महानगर पालिकेच्या वतीने त्यांचे अभियोक्त्यांनी आश्वासित केले आहे.

तथापी मे. राष्ट्रीय हरित लवाद NGT) यांचे आदेशानुसार अद्यापपर्यंत आपले विभागांतर्गत येणाऱ्या व पुणे शहर हद्दीतुन वाहणाऱ्या मुठा, मुळा-मुठा, इंद्रायणी, रामनदी, देवनदी व पवना इ. नद्यांचे पात्रातील अनाधिकृत बांधकामे / अतिक्रमणे व पुररेषांमध्ये अनाधिकृतपणे टाकण्यात आलेल्या राडारोडा, मुरूम, माती व पाडलेल्या बांधकामांचे अवशेष इ. काढण्यात न आल्याचे निदर्शनास आले आहे. याबाबत स्थानिक नागरिक व विविध सामाजिक संस्था (N.G.O) यांचेकडून तक्रारी प्राप्त होत असून याबाबतच्या तक्रारी निवारणासाठी त्यांचेकडून मा. हरित लवाद (National Green Tribunal) मध्ये दावे दाखल करण्यात येत आहेत.

याच संदर्भात संदर्भीय पत्र क्र. १२ अन्वये, जिवित नदी संस्थेमार्फत औंध . बाणेर येथे राम नदी व मुळा नदी संगमाजवळ राम नदीचा प्रवाह दुसरीकडे वळविलेबाबत, राम नदीपात्रात टाकण्यात आलेला राडारोडा, राम नदी व मुळा नदीचे ठिकठिकाणी संकुचित केलेल पात्र . मुळा नदीचे मुळ पात्र कमी होऊन अर्ध्यापर्यंत संकुचित केलेबाबत,

(कृ.मा.प.)

नदीपात्रातील अनाधिकृत वाळु उपसा इ. बाबतचे पत्र प्राप्त झाले असून सोबत जोडण्यात येत आहे. सदर संस्थेने राम व मुळा नदीपात्रातील अनाधिकृत राडारोडा काढून टाकणेबाबत, अनाधिकृत वाळु उपसा थांबविणेबाबत तसेच सदर वाळु उपसा करणाऱ्यांना पकडून शिक्षा करणेबाबत व दोन्ही नद्यांचे संगमाचे ठिकाणी पर्यावरण पुनर्स्थापित करणे इ. कार्यवाही करणेबाबत कळविले आहे.

आगामी पावसाळा सुरू होण्यापुर्वी भराव न काढल्यास सन २०१९ प्रमाणे यावर्षीदेखील पुरपरिस्थिती निर्माण होऊ शकते. तरी आपणास विनंती करण्यात येते की, तरी कृपया संदर्भीय पत्र क्र. १ ते १२ चे अवलोकन करून आपले स्तरावरून पुणे शहर हद्दीतुन वाहणाऱ्या मुठा, मुळा-मुठा, इंद्रायणी, रामनदी, देवनदी व पवना इ. पैकी आपले विभागांतर्गत येणाऱ्या नद्यांचे नदी पात्रातील अनाधिकृत बांधकामे / अतिक्रमणे व पुररेषांमध्ये अनाधिकृतपणे टाकण्यात आलेल्या राडारोडा, मुरूम, माती व पाडलेल्या बांधकामांचे अवशेष आदि तातडीने काढून टाकण्यात यावेत. जेणेकरून नदीच्या पुरवहन क्षेत्रातील अडथळा दूर होऊन पुरसदृश परिस्थिती निर्माण होणार नाही. तसेच याबाबत मा. हरित लवाद (National Green Tribunal) मध्ये कायदेशीर बाबी उद्भवू शकतात.

मा. मुख्य सचिव, यांच्या अध्यक्षतेखाली दि. १७/०९/२०१३ रोजी पुररेषा आखणी व पुरनियंत्रण कामाबाबत संपन्न आढावा बैठकीचे इतिवृत्तातील मुद्दा क्र. ८ अन्वये "पुर परिस्थितीला जबाबदार अतिक्रमणे व शहरी भागातील धनकचरा टाकण्याची बाब भविष्यात अतिशय घातक ठरणार असुन शहरी भागातील लोकसंख्येने विकसीत होणाऱ्या भागातील (उपनगरे/गावे) मुळ नदी / नाले हे विकास आराखडयात दर्शविणे बंधनकारक करून त्यांचे अस्तित्व अबाधित व स्वच्छ ठेवण्याची बाब विचारात घेउन त्यासंबंधी नगर विकास विभागाने परिपत्रक काढून निश्चित करणे आवश्यक आहे." असे नमुद केले आहे. त्याप्रमाणे आपले विभागामार्फत पुढील कार्यवाही करण्यात यावी, हि विनंती.

आपला स्नेहांकित,

Ghopade

(सं. द. चोपडे)

प्रती,

मा. श्री. राजेश पाटील,
आयुक्त, पिंपरी चिंचवड महानगर पालिका,
पुणे

प्रत :- मा. कार्यकारी संचालक, महाराष्ट्र कृष्णा खोरे विकास महामंडळ,पुणे यांना माहिती व कार्यवाहीस्तव सविनय सादर.

प्रत : मा. मुख्य अभियंता, जलसंपदा विभाग, पुणे यांना माहितीस्तव सविनय सादर.

प्रत : मा.जिल्हाधिकारी, जिल्हाधिकारी कार्यालय, पुणे, यांना माहिती व पुढील कार्यवाहीस्तव सविनय सादर.
२/- आपले स्तरावरून संबंधीतांना आगामी पावसाळ्यापुर्वी नदीपात्रातील भराव/अतिक्रमणे काढणेबाबत सुचना देण्यात याव्यात, हि विनंती.

प्रत : प्रादेशिक अधिकारी, महाराष्ट्र प्रदुषण नियंत्रण मंडळ, पुणे यांना माहिती व पुढील कार्यवाहीस्तव सविनय सादर.

प्रत : कार्यकारी अभियंता, खडकवासला पाटबंधारे विभाग, पुणे / पुणे पाटबंधारे विभाग, पुणे यांना माहितीसाठी व कार्यवाहीस्तव.
२/- आगामी पावसाळापुर्वी पुणे शहर हद्दिमधील नदीपात्रामधील भराव/अतिक्रमणे संबंधीतांकडून तातडीने काढून घेण्यात यावीत.

प्रत : प्रशा- ४ मंडळ कार्यालय यांना माहितीस्तव.

२०

अ.शा.पत्र क्र.पुपामं/प्रशा-२/१०४/२०२१

मा. ह. धोपडे,
अधीक्षक अभियंता

पुणे पाटबंधारे मंडळ, पुणे
सिंचन भवन, मंगळवार पेठ, पुणे-४११०११
दूरध्वनी क्र. ०२०/२६१२६९४१/२६१२६२८९
इमेल : sepicpune@gmail.com

दिनांक : १७/०५/२०२१

विषय : **पुणे शहर हद्दितील नदी पात्रातील अनाधिकृत बांधकामे / अतिक्रमणे व पुररेषांमध्ये अनाधिकृतपणे टाकण्यात आलेल्या राडारोडा, मुरूम, माती व पाडलेल्या बांधकामांचे अवशेष इ. काढण्याबाबत ...**

संदर्भ :
१) मा. राष्ट्रीय हरित लवाद, पश्चिम, खंडपीठ पुणे यांनी दिनांक २३/०७/२०१९ रोजी दिलेले आदेश
२) मा. राष्ट्रीय हरित लवादाने गठीत केलेल्या समिती ने दि.२१/०८/२०१९ रोजी याचिकाकर्त्यांनी नमुद केलेल्या जागांची केलेली स्थळ पाहणी.
३) मा. राष्ट्रीय हरित लवाद, पश्चिम, खंडपीठ पुणे यांनी दिनांक २६/०९/२०१९ रोजी दिलेले आदेश
४) मा. मुख्य अभियंता, जलसंपदा विभाग, पुणे कार्यालयाचे पत्र क्र.मुअ/काअ-२/प्रशा-६/राहन्या-४९/ २०१९/ अतिक्रमण/४१९७/२०१९, दिनांक ०५/१०/२०१९
५) मा. मुख्य अभियंता, जलसंपदा विभाग, पुणे कार्यालयाने मा. आयुक्त, पुणे महानगर पालिकेस दिलेले पत्र क्र.मुअ/काअ-२/प्रशा-६/राहन्या-४९/२०१९/ अतिक्रमण/४४१४/२०१९, दिनांक १८/१०/२०१९
६) मा. मुख्य अभियंता, जलसंपदा विभाग, पुणे कार्यालयाने मा. जिल्हाधिकारी कार्यालय, पुणे यांना दिलेले अ.शा. पत्र क्र.मुअ/काअ-२/प्रशा-६/NGT-४९/२०१९/ अतिक्रमण/४४१५/२०१९, दि.१८/१०/२०१९
७) या कार्यालयाचे पत्र क्र. पुपामं/प्रशा-२/NGT याचिका-४९/२०१९/७९७४/२०१९, दि.२४/१०/२०१९
८) या कार्यालयाचे पत्र क्र. पुपामं/प्रशा-२/नदीपात्रातील भराव/२३४६/२०२०, दि. ११/०४/२०२०
९) या कार्यालयाचे पत्र क्र. पुपामं/प्रशा-२/नदीपात्रातील भराव/२४९०/२०२०, दि.६/०५/२०२०
१०) मे. राष्ट्रिय हरित लवाद NGT), वेस्टर्न झोन, पुणे बेंच येथे दाखल याचिका (OA) क्र.४९/२०१९ याबाबत मा. लवादाने दिनांक १६/०६/२०२० रोजी दिलेले आदेश
११) या कार्यालयाचे पत्र क्र. पुपामं/प्रशा-२/नदीपात्रातील भराव/२८००/२०२०, दि. १९/६/२०२०
१२) सौ शैलजा देशपांडे, जिवित नदी, संस्था यांचे पत्र दिनांक १७/०५/२०२१

प्रिय श्री. विक्रम कुमार साहेब,

श्री. सारंग यादवडकर व इतर यांनी पुणे महानगर पालिका व इतर यांचे विरूद्ध मा. राष्ट्रीय हरित लवाद (NGT), वेस्टर्न झोन, पुणे बेंच येथे दाखल याचिका (OA) क्र.४९/२०१९ याबाबत मा. लवादाने संदर्भ क्र. १ अन्वये दिनांक २३/०७/२०१९ रोजी दिलेल्या आदेशानुसार संयुक्त समितीच्या सदस्यांनी मुठा, मुळा, पवना, इंद्रायणी इ. नद्यांच्या पात्रामध्ये झालेल्या अतिक्रमणांची संयुक्तपणे पहाणी करून त्याबाबतचा अहवाल मा. राष्ट्रीय हरित लवादास सादर केला होता. सदर अहवालाचे अनुषंगाने संदर्भ क्र. २ अन्वये दिनांक २६/०९/२०१९ रोजी सदर प्रकरणाचे सुनावणीवेळी मा.राष्ट्रिय हरित न्यायालयाने पुणे शहर हद्दितील सदर अतिक्रमणे, राडारोडा, भराव इ. काढण्याबाबत कालबद्ध कार्यक्रमाची आखणी करून सदर अतिक्रमणे काढून टाकणेबाबतचे आदेश पुणे महानगरपालिका, पिंपरी चिंचवड महानगरपालिका व पुणे महानगर विकास प्राधीकरण यांना देण्यात आले आहेत.

मा. राष्ट्रीय हरित लवादाने दिनांक २६/०९/२०१९ रोजी दिलेल्या आदेशातील सुचनांनुसार संदर्भीय पत्र क्र. ४ ते ६ अन्वये, मा. मुख्य अभियंता, जलसंपदा विभाग, पुणे कार्यालयाने पुणे शहर हद्दीतुन वाहणाऱ्या मुठा, मुळा-मुठा, इंद्रायणी, रामनदी, देवनदी व पवना इ. नद्यांचे पात्रामध्ये ज्या ज्या ठिकाणी अनाधिकृत बांधकामे / अतिक्रमणे केलेली

---- --- -.

आहेत व पुरेषांमध्ये अनाधिकृतपणे राडारोडा, मुरूम, माती टाकण्यात आलेल्या आहेत त्या ठिकाणी नदीचे मुळ काटछेद जलसंपदा विभागाकडून उपलब्ध करून देण्यात येतील व जलसंपदा विभागाचे अधिकारी उपस्थित राहून निळया व लाल पुरेषा प्रत्यक्ष ठिकाणी दर्शवतील असे कळवून सदर अतिक्रमणे, राडारोडा, भराव इ. काढण्याबाबत कालबद्ध कार्यक्रमाची आखणी करून पुढील कार्यवाही करणेबाबत आपणास कळविण्यात आले आहे.

त्याप्रमाणे संदर्भीय पत्र क्र. ७ अन्वये. या कार्यालयाने उपरोक्तप्रमाणे कार्यवाही करणेस्तव जलसंपदा विभागाच्या नदीनिहाय क्षेत्रीय अधिकाऱ्यांचा गट तयार करण्यात आला असुन सदर अधिकाऱ्यांना संबंधीत स्थानिक स्वराज्य संस्थेसोबत क्षेत्रीय स्थळी पुररेषा आखुन देण्याची कार्यावाही करणेबाबत सुचीत करण्यात आले आहे.

तथापी आपले कार्यालयामार्फत अद्यापपर्यंत पुणे शहर हद्दीतुन वाहणाऱ्या मुठा, मुळा-मुठा, इंद्रायणी, रामनदी, देवनदी व पवना इ. नद्यांचे नदी पात्रातील अनाधिकृत बांधकामे / अतिक्रमणे व पुररेषांमध्ये अनाधिकृतपणे टाकण्यात आलेल्या राडारोडा, मुरूम, माती व पाडलेल्या बांधकामांचे अवशेष आदि काढण्यात आलेले नसुन उपरोक्त संदर्भीय पत्र क्र. ८, ९ व ११ अन्वये सन २०२० चा पावसाळा सुरू होण्यापुर्वी नदीपात्रातील अतिक्रमणे/भराव काढणेबाबत आपणास विनंती करण्यात आली होती. जेणेकरून नदीपात्रातुन पुर वहनास कोणताही अडथळा येणार नाही तसेच पुरस्थिती उद्भवणार नाही.

मे. राष्ट्रीय हरित लवाद NGT). वेस्टर्न झोन, पुणे बेंच येथे दाखल याचिका (OA) क्र.४९/२०१९ बाबत मा. लवादाने दिनांक १६/०६/२०२० रोजी दिलेल्या आदेशाची प्रत सोबत जोडली आहे. सदर आदेशामध्ये खालीलप्रमाणे निर्देश देण्यात आलेले आहेत.

- सदर आदेशातील मुद्दा क्र. २ मध्ये प्रतिवादी क्र. ३. जलसंपदा विभाग यांनी पुणे शहरहद्दीतुन वाहणाऱ्या नद्यांची निळया व लाल पुररेषा आखणीचे मंजुर पुररेषा आखणी नकाशे संबंधीत स्थानीक स्वराज्य संस्थांना दिले असुन सदर नकाशांच्या स्वाक्षांकीत प्रती जलसंपदा विभाग व पुणे पुरनियंत्रण विभागाच्या संकेतस्थळावर अपलोड केल्याचे नमुद केले आहे.
- सदर सुनावणी दरम्यान मा. आयुक्त, पुणे महानगर पालिका यांनी सदर याचिकेच्या अनुषंगाने कृती आराखडा सादर केला असुन त्यामध्ये पुणे महानगर पालिकेमार्फत पुणे शहर हद्दमिधील नदी पात्रातील निळया पुररेषांमधील अनाधिकृत बांधकामे / अतिक्रमणे व पुररेषांमध्ये अनाधिकृतपणे टाकण्यात आलेल्या राडारोडा, मुरूम, माती व पाडलेल्या बांधकामांचे अवशेष आदि काढून टाकणेबाबत सद्यःस्थिती नमुद केली आहे. तसेच सदर कामांवर नियंत्राणाकरिता मा. आयुक्त, पुणे महानगरपालिका यांचे अध्यक्षतेखाली त्रैमासिक बैठक आयोजित करणेबाबत विनंती केली आहे.
- सदर सुनावणीदरम्यान प्रतिवादी क्र. ३, जलसंपदा विभाग यांनी नदीपात्रातील पुरवहन क्षेत्रामधील अनाधिकृत बांधकामे / अतिक्रमणे व पुररेषांमध्ये अनाधिकृतपणे टाकण्यात आलेल्या राडारोडा, मुरूम, माती व पाडलेल्या बांधकामांचे अवशेष आदि सन २०२० चा पावसाळयापुर्वी काढणे आवश्यक असल्याचे सादर केल्यानंतर सदर अडथळे सन २०२० चा पावसाळयापुर्वी काढण्यात येतील असे पुणे महानगर पालिकेच्या वतीने त्यांचे अभियोक्त्यांनी आश्वासित केले आहे.

तथापी मे. राष्ट्रीय हरित लवाद NGT) यांचे आदेशानुसार अद्यापपर्यंत आपले विभागांतर्गत येणाऱ्या व पुणे शहर हद्दीतुन वाहणाऱ्या मुठा, मुळा-मुठा, इंद्रायणी, रामनदी, देवनदी व पवना इ. नद्यांचे पात्रातील अनाधिकृत बांधकामे / अतिक्रमणे व पुररेषांमध्ये अनाधिकृतपणे टाकण्यात आलेल्या राडारोडा, मुरूम, माती व पाडलेल्या बांधकामांचे अवशेष इ. काढण्यात न आल्याचे निदर्शनास आले आहे. याबाबत स्थानिक नागरिक व विविध सामाजिक संस्था (N.G.O) यांचेकडून तक्रारी प्राप्त होत असून याबाबतच्या तक्रारी निवारणासाठी त्यांचेकडून मा. हरित लवाद (National Green Tribunal) मध्ये दावे दाखल करण्यात येत आहेत.

याच संदर्भात संदर्भीय पत्र क्र. १२ अन्वये, जिवित नदी संस्थेमार्फत औंध , बाणेर येथे राम नदी व मुळा नदी संगमाजवळ राम नदीचा प्रवाह दुसरीकडे वळविलेबाबत, राम नदीपात्रात टाकण्यात आलेला राडारोडा, राम नदी व मुळा नदीचे ठिकठिकाणी संकुचित केलेले पात्र . मुळा नदीचे मुळ पात्र कमी होऊन अध्यांपर्यंत संकुचित केलेबाबत.

(क्र मा प)

नदीपात्रातील अनाधिकृत वाळु उपसा इ. बाबतचे पत्र प्राप्त झाले असून सोबत जोडण्यात येत आहे. सदर संस्थेने राम व मुळा नदीपात्रातील अनाधिकृत राडारोडा काढून टाकणेबाबत, अनाधिकृत वाळु उपसा थांबविणेबाबत तसेच सदर वाळु उपसा करणाऱ्यांना पकडून शिक्षा करणेबाबत व दोन्ही नद्यांचे संगमाचे ठिकाणी पर्यावरण पुनर्स्थापित करणे इ. कार्यवाही करणेबाबत कळविले आहे.

आगामी पावसाळा सुरू होण्यापुर्वी भराव न काढल्यास सन २०१९ प्रमाणे यावर्षीदेखील पुरपरिस्थिती निर्माण होऊ शकते. तरी आपणास विनंती करण्यात येते की, तरी कृपया संदर्भीय पत्र क्र. १ ते १२ चे अवलोकन करून आपले स्तरावरून पुणे शहर हद्दीतुन वाहणाऱ्या मुठा, मुळा-मुठा, इंद्रायणी, रामनदी, देवनदी व पवना इ. पैकी आपले विभागांतर्गत येणाऱ्या नद्यांचे नदी पात्रातील अनाधिकृत बांधकामे / अतिक्रमणे व पुररेषांमध्ये अनाधिकृतपणे टाकण्यात आलेल्या राडारोडा, मुरूम, माती व पाडलेल्या बांधकामांचे अवशेष आदि तातडीने काढून टाकण्यात यावेत. जेणेकरून नदीच्या पुरवहन क्षेत्रातील अडथळा दूर होऊन पुरसदृश परिस्थिती निर्माण होणार नाही. तसेच याबाबत मा. हरित लवाद (National Green Tribunal) मध्ये कायदेशीर बाबी उद्भवू शकतात.

मा. मुख्य सचिव, यांच्या अध्यक्षतेखाली दि. १७/०९/२०१३ रोजी पुररेषा आखणी व पुरनियंत्रण कामाबाबत संपन्न आढावा बैठकीचे इतिवृत्तातील मुद्दा क्र. ८ अन्वये "पुर परिस्थितीला जबाबदार अतिक्रमणे व शहरी भागातील घनकचरा टाकण्याची बाब भविष्यात अतिशय घातक ठरणार असुन शहरी भागातील लाकसंख्येने विकसीत होणाऱ्या भागातील (उपनगरे/गावे) मुळ नदी / नाले हे विकास आराखडयात दर्शविणे बंधनकारक करून त्यांचे अस्तित्व अबाधित व स्वच्छ ठेवण्याची बाब विचारात घेउन त्यासंबंधी नगर विकास विभागाने परिपत्रक काढून निश्चित करणे आवश्यक आहे." असे नमुद केले आहे. त्याप्रमाणे आपले विभागामार्फत पुढील कार्यवाही करण्यात यावी, हि विनंती.

आपला स्नेहांकित,

Chopade

(सं. द. चोपडे)

प्रती,

मा. श्री. विक्रम कुमार,
आयुक्त, पुणे महानगर पालिका,
पुणे

प्रत :- मा. कार्यकारी संचालक, महाराष्ट्र कृष्णा खोरे विकास महामंडळ,पुणे यांना माहिती व कार्यवाहीस्तव सविनय सादर.

प्रत : मा. मुख्य अभियंता, जलसंपदा विभाग, पुणे यांना माहितीस्तव सविनय सादर.

प्रत : **मा.जिल्हाधिकारी, जिल्हाधिकारी कार्यालय, पुणे, यांना माहिती व पुढील कार्यवाहीस्तव सविनय सादर.**
२/- आपले स्तरावरून संबंधीतांना आगामी पावसाळ्यापुर्वी नदीपात्रातील भराव/अतिक्रमणे काढणेबाबत सुचना देण्यात याव्यात, हि विनंती.

प्रत : प्रादेशिक अधिकारी, महाराष्ट्र प्रदुषण नियंत्रण मंडळ, पुणे यांना माहिती व पुढील कार्यवाहीस्तव सविनय सादर.

प्रत : **कार्यकारी अभियंता, खडकवासला पाटबंधारे विभाग, पुणे / पुणे पाटबंधारे विभाग, पुणे यांना माहितीसाठी व कार्यवाहीस्तव.**
२/- आगामी पावसाळापुर्वी पुणे शहर हद्दिमधील नदीपात्रामधील भराव/अतिक्रमणे संबंधीतांकडुन तातडीने काढून घेण्यात यावीत.

प्रत : प्रशा- ४ मंडळ कार्यालय यांना माहितीस्तव.

35

स. द. चोपडे,
अधीक्षक अभियंता

अ.शा.पत्र क्र.पुपामं/प्रशा-२/१०६/२०२१
पुणे पाटबंधारे मंडळ, पुणे
सिंचन भवन, मंगळवार पेठ, पुणे-४११०११
दुरध्वनी क्र. ०२०/२६१२६९४१/२६१२६२८९
ईमेल : sepicpune@gmail.com
दिनांक : १७/०५/२०२१

विषय : **मेट्रोच्या बांधकामासाठी पुणे शहर हद्दितील नदीपात्रामध्ये तयार करण्यात आलेले मुरुमाचे भराव तातडीने काढून टाकणेबाबत ...**

संदर्भ :
१) या कार्यालयाचे पत्र क्र. पुपामं/प्रशा-2/नदीपात्रातील भराव /२३४६/२०२०, दि. ११/०४/२०२०
२) या कार्यालयाचे पत्र क्र. पुपामं/प्रशा-2/नदीपात्रातील भराव/२४३८/२०२०, दि. १०/०५/२०२०
३) या कार्यालयाचे पत्र क्र. पुपामं/प्रशा-2/नदीपात्रातील भराव/९६/२०२१. दि. ०७/०१/२०२१
४) या कार्यालयाचे पत्र क्र. पुपामं/प्रशा-2/नदीपात्रातील भराव/३१७/२०२१, दि. १८/०१/२०२१

प्रिय श्री. रामनाथ सुब्रम्हण्यम

विषयांकीत प्रकरणी, मुठा नदीपत्रातील भराव काढणेबाबत आपले कार्यालयास उपरोक्त संदर्भीय पत्र क्र. १ ते ४ अन्वये वेळोवेळी कळविण्यात आलेले आहे. तथापी अद्यापपर्यंत डेक्कन येथे नदीपात्रात प्रस्तंभ बांधकामाकरीता केलेला भराव तसेच मुळा-मुठा संगमाजवळ सी. आय.डी कार्यालयाचे मागील बाजूस केलेला मोठा भराव / प्लॅटफॉर्म अद्यापपर्यंत काढण्यात आलेला नाही.

निम्न स्वाक्षरीकार यांनी दि. 07/01/2021 रोजी मुठा नदीची पाहणी केली होती त्यावेळी वरील नमुद केलेले भराव काढलेले दिसून आले नाहीत. उलटपक्षी डेक्कन परिसरातील नव्याने २ मी. पेक्षा जास्त उंचीचा भराव नदीपात्रामध्ये करण्यात येत असल्याचे दिसून आले होते. सदर नवीन भराव तसेच जुना भराव ताबडतोब काढून टाकण्याबाबत संबंधितांना आवश्यक त्या सुचना देणेबाबत आपणास संदर्भीय पत्र क्र. ४ अन्वये विनंती करण्यात आलेली आहे. तथापी अद्यापपर्यंत नदीपात्रात करण्यात आलेले भराव / प्लॅटफॉर्म काढण्यात आलेले नाहीत. त्यामुळे याबाबत एन.जी.ओ कडून या कार्यालयास तक्रारी प्राप्त होत आहेत.

सदर भराव न काढल्यास नदीच्या पुरवहन क्षेत्रात अडथळा निर्माण होऊन पुरसदृश्य परिस्थिती निर्माण होणार आहे, त्यास्तव आपणास पुनःश्च विनंती करण्यात येते की, आगामी पावसाळापुर्वी नदीपात्रात करण्यात आलेले भराव/प्लॅटफॉर्म तातडीने काढून टाकण्यात यावेत. भराव न काढल्यामुळे पावसाळ्यात पूरसदृश्य परिस्थिती निर्माण झाल्यास व त्यामुळे कोणत्याही प्रकारची मा. राष्ट्रीय हरीत लवादाकडे केस दाखल झाल्यास त्याची जबाबदारी मेट्रोरेल कार्पोरेशन यांची राहील.

आपला स्नेहांकित,

Chopade 18/5/21

(स. द. चोपडे)

प्रती,

मा. श्री. रामनाथ सुब्रम्हण्यम
कार्यकारी संचालक
महाराष्ट्र मेट्रोरेल कार्पोरेशन लि. पुणे

प्रत : मा. मुख्य अभियंता, जलसंपदा विभाग, पुणे यांना माहितीस्तव सविनय सादर.

प्रत : **मा.जिल्हाधिकारी, जिल्हाधिकारी कार्यालय, पुणे, यांना माहिती व पुढील कार्यवाहीस्तव सविनय सादर.**
२/- आपले स्तरावरून संबंधीतांना आगामी पावसाळ्यापुर्वी नदीपात्रातील भराव/अतिक्रमणे काढणेबाबत सुचना देण्यात याव्यात, हि विनंती.

प्रत : **कार्यकारी अभियंता, खडकवासला पाटबंधारे विभाग, पुणे यांना माहितीसाठी व कार्यवाहीसव.**
2/- मेट्रोच्या बांधकामासाठी पुणे शहर हद्दितील नदीपात्रामध्ये तयार करण्यात आलेले मुरुमाचे भराव तातडीने काढून टाकणेबाबत आपले स्तरावरुन संबंधितांना कळविण्यात यावे तसेच सदर भराव काढुन घेऊन त्याचा अहवाल मंडळ कार्यालयास सादर करावा

(कृ.मा.प.)

Annexure -III

List of Officials were present during joint visit are as follows:

a. Shri. Pratap Jagtap, Sub Regional Officer, Maharashtra State Pollution Control Board, Pune-I.

a. Shri Nitin Tapkir (Superintendent, Divisional Commissioner Office)

b. Shri R.G. Dhodapkar(Irrigation Department, Executive Engineer, Khadakwasla Kalwa, Sub Division No.2, Pune)

c. Shri. Sanjay Kulkarni (Joint City Engineer, Pimpri Chinchwad Municipal Corporation)

d. Shri Mangesh Dighe (Environment Officer, Pune Municipal Corporation)

e. Shri Bipin Shinde (Executive Engineer, Pune Municipal Corporation)

f. Shri Desale Vilas (Executive Engineer, Civil Dept., Pimpri Chinchwad Municipal Corporation)

g. Shri Sunil Bhagwani (Executive Engineer, Pimpri Chinchwad Municipal Corporation),

h. Shri Shridhar Yeolekar (Executive Engineer Drainage Maintenance, Pune Municipal Corporation) ,

i. Shri Ashok Late (Irrigation Department, Deputy Engineer, Khadakwasla Kalwa, Sub-division No.2, Pune)

j. Applicants - Shailaja Deshpande, Mrinal Vaidya, Ravindra Sinha, Pushkar Kulkarni, Arati Mhaskar, Shubha Kulkarni, Sanjeev naik.

Annexure -IV

Name of Location: Bridge on Ramnadi near Confluence and Vidhate vasti

Bridge on Ramnadi near Confluence and Vidhate vasti – Debris dumped by PMC, in the Ramnadi

Bridge on Ramnadi near Confluence and Vidhate vasti – Debris dumped on the entry point of Ramnadi

Bridge on Ramnadi near Confluence and Vidhate vasti – Temporary Road constructed in Ramnadi, for construction of manholes and drainage lines

Bridge on Ramnadi near Confluence and Vidhate vasti – Temporary Road constructed in Ramnadi, for construction of manholes and drainage lines

Bridge on Ramnadi near Confluence and Vidhate vasti – Pedestals constructed during construction of bridge, which is not removed till date

Bridge on Ramnadi near Confluence and Vidhate vasti – Debris dumped below the bridge, which is not removed till date

Annexure -V

Name of Location - Confluence of Ramnadi & Mula River

Confluence of Ramnadi & Mula River – During illegal sand mining, extracted unwanted material debris found dumped in the river, which is not removed

Confluence of Ramnadi & Mula River – Old & redundant (used) chambers in river beds obstructing the River water flow

Annexure -VI

Confluence of Ramnadi & Mula River – Debris dumped illegally towards PCMC side on the Bank of River

Annexure VII

Name of Location : Aundh – Sanghavi - D Mart Bridge

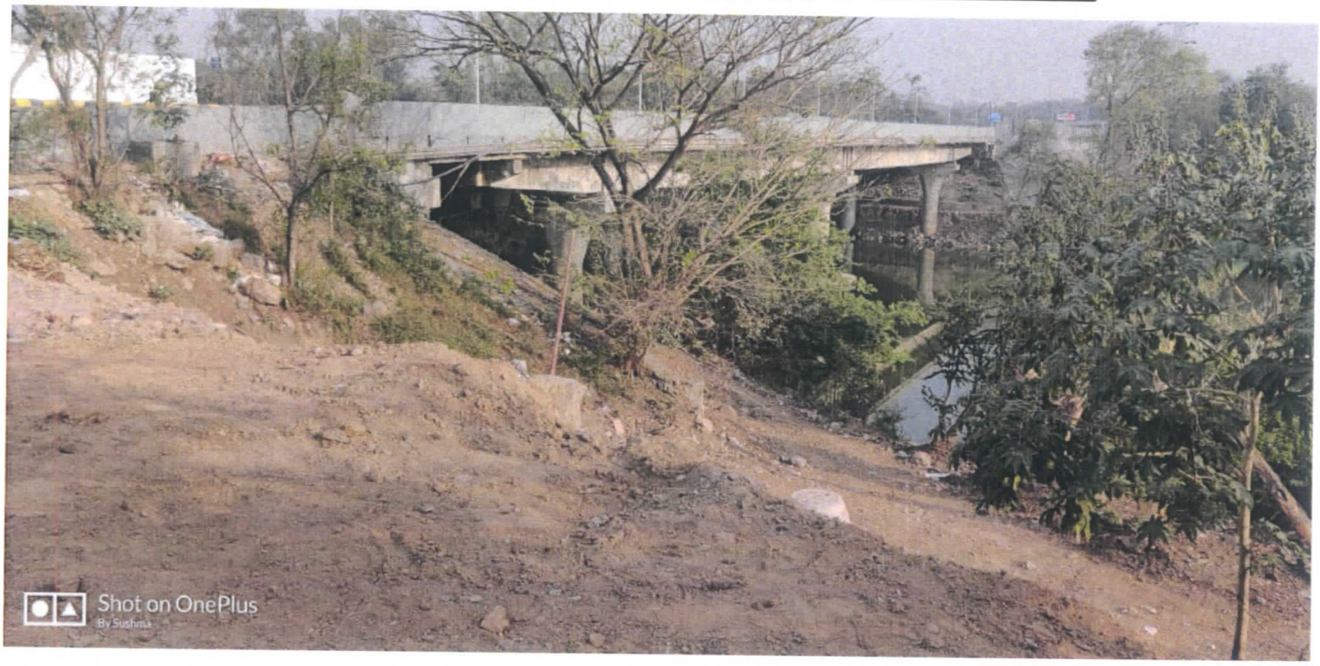

Aundh - Sanghavi - D Mart Bridge - at both the bank debris are dumped for back filling

Aundh - Sanghavi - D Mart Bridge – Debris dumped on the PMC side River bank in High flood line area

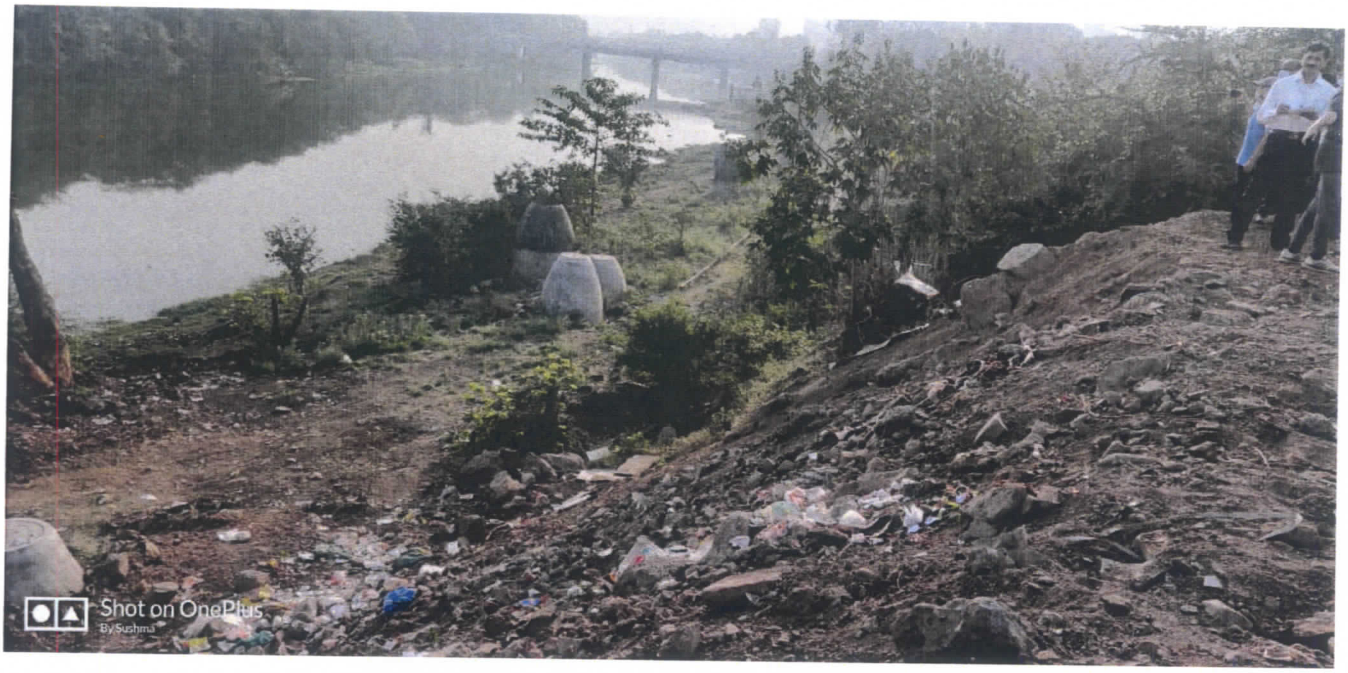

Aundh - Sanghavi - D Mart Bridge - Debris dumped on the PMC side River bank in High flood line area

Aundh - Sanghavi - D Mart Bridge – Temporary road constructed during construction of bridge, on the PCMC side River bank in High flood line area

63

Aundh - Sanghavi - D Mart Bridge- Debris dumped in front of Strom water drainage, which may carry along with rainwater into the river

Annexure -VIII

Name of Location: Aundh Ghat Smashan Bhoomi

Aundh Ghat Smashan Bhoomi - Temporary structure (near Rajiv Gandhi bridge) is not removed, constructed by MJP

Aundh Ghat Smashan Bhoomi - Temporary structure (near Rajiv Gandhi bridge) is not removed, constructed by MJP

सत्यमेव जयते

Telephone:
020-26123005/
020-29705167

GOVERNMENT OF MAHARASHTRA
WATER RESOURCES DEPARTMENT
EXECUTIVE ENGINEER,
PUNE IRRIGATION DIVISION, PUNE-01
New Administrative Building, B-wing, West Side, Second Floor, Pune-01
जलसंपदा विभागाच्या संकेतस्थळास कृपया भेट द्याhttp://wrd.maharashtra.gov.in

e-mail ID :
eepidpn@gmail.com

Out No./PB-1 /NGT OA No.(293/2021) /3634/2022 Date.04/07/2022

To,

Hon. Regional Officer
Maharashtra Pollution Control Board,
Pimpri Chinchwad Division, Jog Center,
Old Pune-Mumbai Highway, Shivajinagar, Pune.

Subject- **Petition filed at the Hon. National Green Tribunal, Principal Zone Original Application No 293/2021 - Concerning the construction of a bridge near the confluence of Mula river and Ram river**

References-

1) Complaint of Shailja Deshpande, Pushkar Kulkarni, Shubha Kulkarni, Prachi Wakloy dated. 19/05/2021
2) Observations reported by the Research Coordinator of the Hon. National Green Tribunal Dated. 25/05/2021
3) A meeting of the Joint Committee held on 24/02/2022 under the chairmanship of the Divisional Commissioner
4) Meeting of Joint Committee with the applicant on 25.02.2022
5) Marathi Letter of this office पुपावि / प्रशा-1 /NGT दावा क्र. (293/2021) /1644/2022 Dated.31/03/2022
6) The Marathi letter of Sub-Divisional Engineer, Khadakwasla Canal Sub-Division No. 2, Pune. खडक-2/1609/सन 2022 dated.01/07/2022
7) Superintendent Engineer, Pune Irrigation Board, Pune Office's D. O. Letter No. पुपामं/प्रशा-4/पूररेषा/13/2022 Dated.16/06/2022
8) Marathi D.O. Letter of this Office पुपावि/ प्रशा-1/पूररेषा/10 सन 2022 Dated.20/06/2022

In the above context, in the case of Shailja Deshpande (Applicant) vs. State of Maharashtra (Defendant), Hon'ble National Green Tribunal Original Application No. 293/2021, Order dated 10/11/2021 The National Green Tribunal states, The Maharashtra Pollution Control Board, in coordination with the Divisional Commissioner, Pune and other authorities, verifies the facts and takes action as per the law. The factual report and action report in this case should be submitted to the Pune bench within two months.

> *"State PCB in Coordination with the Divisional commissioner, Pune and other authorities ascertain facts and take remedial action in accordance with law. A factual and action taken report may be furnished to the Pune Bench within two months."*

On 09/05/2021, Shailja Deshpande, Pushkar Kulkarni, Shubha Kulkarni and Prachi Wakloy complained about the danger of flood in Aundh, Baner, Balewadi, Bopodi, New Baner Balewadi Link Road and at the confluence of Ram and Mula rivers. The Hon'ble National Green Tribunal has taken note of the application on 25/05/2021

In the meeting of the Joint Committee held under the chairmanship of Hon'ble Divisional Commissioner on 24/02/2022, as per the directions of Hon'ble Divisional Commissioner, the Joint Committee has submitted an application by visiting Ram River and Mula river bank and area from Baner to Aundh on 25/02/2022. The issues raised by the Maharashtra Pollution Control Board and the respective details are as follows

	Point	Details
1	Length & Width of Ramnadi From Baner upto Confluence to Mula River	It falls under jurisdiction of Khadakwasala Irrigation Division, Pune. The information soon will be furnished by them.
2	Length & Width of Mula River from Baner to Aundh	Mula river Length 57 KM, Length of river in PMC and PCMC 22.5 KM
3	No, of Bridges constructed on this Mula River and Ramnadi Bank (Baner to Aundh)	Mula River – Hinjewadi Bridge = 03 No, Baner Wakad = 01 No, Dr. Babasaheb Ambedkar Bridge = 01 No, New bridges near D- mart Aundh = 02 Nos, Rajv Gandhi Bridge, Aundh = 01 No, Spicer College bridge = 01 No, Bridge near Bopodi = 01 No, and Bridges near Harish Bridge Railway = 03Nos
4	No, of Coffer Dam constructed on this River Bank(Baner to Aundh)	Coffer Dam was constructed during construction of bridge was done. After complection of works partly coffer dam were removed. Concrete pedestals used for shturing were left in river bed causing water staganation in rive flow, & flooding during monsoon.
5	Locations & quantity of Debris, waste dragging sand,construction & demolition waste dumped in the river bed and on the bank of river (Baner to Aundh)	Locations were identified by joint inspection of PMC, PCMC & Irrigation Department Officiers as listed below.- 1. Large amount of filling has been done on the river side at Wakad K. T. Weir near Survey No. 40, 47/1/2, 48 and 50 in Balewadi. (Approx. 750 Cum) 2. The flow of Dev River is obstructed by filling the area around confluence of Dev River and Mula River in Baner. (Approximately 250 Cum) 3. Near the confluence of Ram River and Mula River, a road has been constructed in blue line with a large amount of embankment. (Approximately 12, 000 Cum)

	Point	Details
		4. Large number of parking lots for vehicles and slums have been observed that had been constructed on Mula Mutha River Confluence (Approximately 20,000 Cum) 5. Large Embankment has been observed had been constructed besides Dr. Babasaheb Ambedkar Bridge near Survey No. 65/1/B of Pimple Nilakh, Pimpri Chinchwad Municipal Corporation. (Approximately 10, 000 Cum) 6. In Pimple Nilakh boundary, in Survey No. 7, space has been created for RMC plant by filling up the river side. (Approximately 400 Cum)
6	Access roads for the illegal transporter to dump debris in the river bed bank from Banner to Audh.	Acess roads are made by Locale Residents for dumping debris and soil on river banks Temporary acess roads are found in Ramnadi , Mula river during Visit .Acess roads should be removed immediatete.

As per prevailing rules of Maharashtra, land Responsibility for ownership of river nallas, illegal constructions done on and under it, removal of encroachments, removal of solid waste dumped in river nalla, removal of Debries is as follows:

- As per Sections 20 and 50 of the Maharashtra Land Revenue Act, 1966, the government lands are owned by the District Administration / District Collector and they monitor the encroachments on rivers and streams in the city and solid waste in urban areas. It is important to get rid of them on time. These unauthorized encroachments are reported to the concerned District Collector, concerned Civil Government Institutions and Police Department from time to time through the Water Resources Department. However, no necessary action is being taken by the concerned department in this regard.
- Planning under Sections 52 to 58 of the Maharashtra Regional Planning and Suburban Planning Act, 1966 All constructions, fillings etc. done without the permission of the department. They should understand the encroachments / unauthorized constructions and record the unauthorized constructions of these encroachments, serve notices and remove them with the help of District Administration Department, Local Government Police Department etc. Has been mentioned. Necessary as well as preventive action should be taken against the increasing encroachments and unauthorized constructions in the city as per this section
- As per Govt. Resolution No. पुरनि-2018/(182/2018/)सिंव्य.(महसुल),Dated 03/05/2018 and पुरनि-2018/ (182/243/89) / सिंव्य.(महसुल), Dated 10/7/2019 of Water Resources Department, in order to avoid the potential danger of floods and to prevent any construction within the floodplain, it is necessary that local bodies shall give and control the permissions for construction in accordance with the guidelines given for floodline marking and use of prohibited and controlled areas in order,
- As per Circular of Water Resources Department FDW-1089/243/89 सिंव्य (कामे) dated 21/09/1989 and date 03/05/2018 and Maharashtra Institute of Engineering Research(MERI), Nashik Technical Circular ध.सु.स./प्रशा-4/1582 dated 16/11/2015 River water flood line has

been fixed by the Water Resources Department. And this approved flood line plans are available on websites www.punefloodcontrol.com व http://wrd.maharashtra.gov.in

- Besides, all approved maps has also been made available separately to Hon. Joint Director, Town Planning Department, Pune, Hon. Commissioner, Pimpri Chinchwad Municipal Corporation, Pune, Hon. Commissioner, Pune Metropolitan Region Development Authority, Pune, Hon. Commissioner, Pune Municipal Corporation, Pune, and Hon. The office of the Collector, Collector's Office, Pune vide reference No. 7 and 8

For your information and further necessary action.

(Rajendra Dhodapkar)
Executive Engineer
Pune Irrigation Division,
Pune-01.

Copy to:

1) Hon'ble Commissioner, Pune Municipal Corporation Pune for information and necessary action
2) Hon'ble Superintendent Engineer, Pune Irrigation Board, Pune for information and necessary action.
3) Sub-Regional Officer, Maharashtra Pollution Control Board, Pune for information and necessary action
4) Sub-Divisional Engineer, Khadakwasla Canal Sub-Division No. 2, Pune for information and necessary action.